Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina tris kartus savaitėje

DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ
Vaikams — „VARPELĮ"

Nr. 26 (108) | Vilnius 1939 m. kovo 2 d. (ketvirtadienis) | Antri metai

ANKSČIAU AR VĖLIAU TURĖS SPROGTI

Gyvename nepaprastą laikotarpį, kurį istorija pavadins *ginklavimosi lenktynėmis*. O rodos dar taip neseniai Ženevoje buvo suvažiavę beveik viso pasaulio valstybių atstovai tartis dėl nusiginklavimo. Tuo metu, kai Tautų Sąjungos sostinėje buvo iškilmingai atidaroma vadinamoji *Nusiginklavimo Konferencija*, visas pasaulis džiaugėsi, laukė, kad gal pagaliau bus susikalbėta, susitarta neganminti daugiau žmogžudiškų ginklų, kad gal pasaulio valdovai suras sau naudingesnio darbo.

Deja. Visos geros valios žmonių viltys neišsipildė, nes netrukus, lyg kieno įsakymu, įtakingi didieji laikraščiai pradėjo šaipytis iš minėtos konferencijos, o dar vėliau ėmė ją pulti. Aišku, kad tai buvo ginklų fabrikantų darbas, ar geriau sakant jų pinigai, kurios vėliau, pradėjus visiems ginkluotis, atsiėmė dar ir su gerais procentais. Tuo būdu iš karto buvo pakirsta Nusiginklavimo Konferencijos idėja, kurią vėliau pavyko visiškai sunaikinti, ir tada prasidėjo žaibo greitumu vedamos apsiginklavimo lenktynės. Iš karto buvo ginkluojamasi tyliai, nesireklamuojant, slepiantis nuo kitų. Tokios metodės laikėsi Italija ir Vokietija. Ir kai vėliau išėjo aikštėn, šių didžvalstybių vadai turėjo kuo „pasiaiškinti". Girdi, jei po Didžiojo karo nevaržomai galėjo ginkluotis Anglija ir Prancūzija, tai kodėl to paties negali daryti Vokietija.

Sunku šioje vietoje teisinti ar smerkti toksai pasiaiškinimas, nes čia galima pasielgti ir taip ir kitaip. Reikia tačiau pažymėti, kad po Didžiojo karo ginklavosi—statė prie Vokietijos sienos tvirtoves tiktai Prancūzija (garsioji Mažinoto linija), o Anglija per ilgus metus apie ginklavimąsi kaip ir negalvojo. Suskato tik tada, kai italai užpuolė Abisiniją. Gerai atsimename, kiek tuomet anglai prikalbėjo, kiek grasino italams, bet nieko negalėjo padaryti, nes Anglijos liūtas per ilgai šildėsi saulėje be jokio darbo.

Italams pavergus Abisiniją, anglai ne juokais susirūpino ir savo armijos padidinimu ir ginklų padauginimu bei patobulinimu. Nuo to laiko anglai visiškai atvirai, nuo nieko nesislėpdami, kasmet skirdavo vis didesnes ginklavimosi reikalams sumas, kol šiemet pasiekė rekordą. Jau buvo minėta, kad šiais metais Anglijoje karo reikalams bus išleista apie 30 milijardų auksinų. Ką reiškia ši suma, galima suprasti iš to, kad metinis Lenkijos biudžetas siekia 2½ milijardo auksinų. Vadinasi, anglai vien karo reikalams per metus išleidžia beveik 12 kartų daugiau, negu Lenkija visiems valstybės reikalams. Kitų valstybių biudžetai, proporcingai imant, yra dar mažesni. Netgi jokia pasaulio didžvalstybė negali susilyginti su turtingąja Anglija, kuri šiuo metu vykdo senovės lotynų priežodį: *„Jei nori taikos, ruoškis karui"*.

Kadangi tuo pačiu metu pagal visas išgales ginkluojasi ir Prancūzija su Amerika, tai aišku, kaip diena, kad netrukus visos šitos demokratinės didžvalstybės bus galutinai pasiruošusios. Nešališkai imant, reikia pasakyti, kad ruošiasi jos ne kam kitam, tik savo kailiui apsaugoti, nors sakosi, kad tuo būdu norinčios užtikrinti taiką.

Kol išalkusiems vokiečiams ir italams buvo kas duoti iš svetimų žemių, tol taika galima buvo tokia kaina pirkti. Bet, kai anksčiau ar vėliau „dinamiškosios" valstybės išties rankas į turtingus Anglijos ir Prancūzijos žemės plotus, tada taika teks gelbėti milžiniškais karo biudžetais, už kuriuos bus pagaminta reikalingas ginklų kiekis.

Kuo prasidėjusios ginklavimosi lenktynės pasibaigs — nepatogu pranašauti. Bet atrodo, kad Anglija būsianti dar nepavėlavusi ir, jei šiemet vokiečiai neprispaus anglų, o italai prancūzų dėl kolonijų, kitais metais anglai ir prancūzai kitaip kalbės su vokiečiais ir italais, kalbės patrankų, kulkosvaidžių, lėktuvų ir karo laivų argumentais.

Kitaip sakant, anksčiau ar vėliau galima laukti sprogimo. Nėra dviejų nuomonių, kad taip bus, nes juo toliau, juo daugiau atsiranda neišlyginamų priešingumų tarp didžvalstybių. Visi tie priešingumai bus sprendžiami taip, kaip buvo pradėta spręsti 1914 metais.

×

Paskutinės žinios praneša, kad vokiečiai vėl sumanė išjudinti kolonijų klausimą. Tuo tikslu net planą paruošė. Kaip į tai pažiūrės Anglija ir Prancūzija, tuo tarpu dar nežinia. Jei nusileis ir geruoju Vokietijai kolonijas atiduos, taika tikrai gali užtrukti ilgesnį laiką. Bet, jei pasipriešins, galima laukti visokių netikėtumų.

Atiduos kolonijas — bus taika

Šiomis dienomis spaudoje pasirodė žinių, kad šiemet balandžio mėn. pirmomis dienomis Vienoje ruošiama didelė Vokietijos kolonijų paroda. Tuo pačiu metu Vienoje įvyksiąs kolonijų sąjungos narių suvažiavimas.

Ši žinelė didesnio įspūdžio nepadarė, užtat plačiai komentuojama Londono dienraščio „Daily Express" paduota žinia apie Vokietijos vyriausybės paruoštą kolonijų atgavimo planą. Šiuo klausimu neseniai įvyko svarbus pasitarimas Berlyne. Čia buvo nutarta pasiūlyti Anglijai ir Prancūzijai toksai kolonijų grąžinimo planas, suskirstytas į tris dalis:

Pirmiausia Anglija ir Prancūzija viešai atsisakytų nuo padarytų Vokietijai priekaištų dėl Didžiojo karo; tie priekaištai yra įtraukti į Versalio sutartį. Vadinasi, Vokietija reikalauja, kad oficialiai būtų atšauktas jos kaltinimas.

Po to Anglija ir Prancūzija oficialiai turėtų pripažinti Vokietijai teisę gauti iš kolonijų įvairią žaliavą ir taip pat turėti kolonijas.

Tai įvykdžius, turėtų prasidėti derybos dėl prieškarinių Vokietijos kolonijų grąžinimo. Jei Anglijai ir Prancūzijai dėl kokių nors sumetimų būtų nepatogu grąžinti Vokietijai prieškarines kolonijas, tai Vokietija sutinkanti paimti kurias nors kitas tokio pat didumo ir vertės kolonijas.

Už kolonijų grąžinimą Hitleris esą pasižada pasirašyti su Anglija ir Prancūzija nepuolimo sutartį, tokią pačią sutartį 25 ar 50 metų Vokietija sutiktų pasirašyti ir su kitomis Europos valstybėmis.

Blogėja Vokietijos ir Anglijos santykiai

Berlyno politiniuose sluogsniuose konstantuojama, kad Europos politinė padėtis paskutiniu laiku žymiai pablogėjo. Ypač pablogėję Vokietijos ir Vakarų valstybių santykiai. Vokiečių spauda klausia, ar Vakarų valstybės tik tam dalyvavusios Miuncheno konferencijoje, kad galėtų padidinti savo apsiginklavimą? Vokietijos ir Anglijos santykiuose pastebimas tam tikras atšalimas. Manoma, kad dabartinė padėtis nėra tik pereinamoji. Laukiama, kad artimiausiomis savaitėmis įtempimas dar padidės. Berlyne netiki, kad padėtį galėtų pagerinti laukiamas Vokietijoje anglų ministrų vizitas (turima galvoje ministro Hudzono kelionė) ir vedamos tarp abiejų kraštų ekonominės derybos. Padėtis darosi vis neaiškesnė ir galima tvirtinti, kad iš Miuncheno susitarimo dvasios neliko nieko.

Berlyne jaudinamasi dėl Martino kalbos Amerikos parlamente. Jis, įvertindamas vokiečių sąjungos Amerikoje demonstraciją, išvadino jos dalyvius išdavikais ir priminė, kad pasaulinio karo metu vokiečių atstovybė Amerikoje darė žygius supiudyti tarp savęs Amerikos J. V. su Meksika. Par lamentas Martino kalbą palydėjo smarkiomis ovacijomis pasikėlęs iš vietų ir stovėdamas. Berlyne dabar laukiama, kokį atgarsį toji kalba turės Paryžiuje ir Londone. Girdėti, kad Vokietija dėl Martino kalbos pareikšianti Amerikai griežtą protestą. Berlyne taip jau nepatinka ir Daladje paskutinė kalba, kurioje jis prezidentą Ruzveltą pavadino nuoširdžiausiu taikos saugotoju pasaulyje.

Lietuva laimėjo Hagos teisme bylą

Nuo šių metų sausio 19 dienos iki šiol Olandijos sostinėje Hagoje, Tarptautiniame Teisingumo Tribunole buvo svarstoma Lietuvos ir Estijos byla. Estija buvo ieškovė, o Lietuva atsakovė. Estija iškėlė Lietuvai bylą dėl siaurojo Panevėžio-Saldutiškio geležinkelio, kuris prieš Didįjį karą buvo vienos estų bendrovės nuosavybė. Estai Hagos Tribunole reikalavo, kad Lietuva jiems už tą geležinkelį sumokėtų 14 milijonų litų. Lietuva nesutiko. Ji aiškinosi tą geležinkelį paėmusi po Didžiojo karo iš vokiečių okupacinės valdžios, kaip valdinį turtą, be jokių sąlygų. Be to, Lietuva paprašė Hagos Teisingumo Tribunolo pirmiau išspręsti klausimą, ar jis iš viso turįs kompetenciją šią bylą svarstyti.

Vasario 28 dieną Hagos Teisingumo Tribunolas paskelbė sprendimą, kuriuo išaiškino, kad jis Lietuvos pastabą dėl nekompetencijos radęs pamatuotą ir šią bylą svarstyti susilaikęs.

Tuo būdu Hagos Teisingumo Tribunole Lietuva jau yra laimėjusi tris bylas: pirmąją su Lenkija dėl susisiekimo Lentvaravo-Kaišiadorių geležinkelio linija, antrąją dėl Klaipėdos krašto Seimelio pirmininko atstatymo ir dabar su Estija vėl dėl geležinkelio.

Lietuvos pusę gynė prof Mandelštamas, prof Petkevičius ir prof. Tamošaitis.

Ministras Čiano išvažiavo

Lenkų spauda plačiai aprašinėja Italijos užsienių reikalų ministro Čiano viešėjimą Lenkijoje.

Min. Čiano, kaip žinia, atvyko į Lenkiją su visa eile palydovų, daugiausia aukštųjų užsienių reikalų ministerijos valdininkų. Svečias pora dienų išbuvo Varšuvoje, kur buvo priimtas p. Prezidento ir taip pat kelis kartus konferavo su užsienių reikalų ministru Beku.

Po to išvyko į Baltvyžio girias medžioti, o iš čia į Krokuvą, iš kur šio mėn. 1 dieną išvažiavo į Rymą.

×

Atvykus į Varšuvą mininistrui Čiano, jo garbei buvo suruošti pietūs, kurių metu Bekas ir Čiano pasikeitė toastais.

Bekas savo kalboje pirmiausia padėkojo, kad Čiano aplankė Lenkiją, nežiūrint jo svarbių darbų. Lenkijoje Čiano pateko į nuoširdžių Italijos draugų tarpą. Kelias, kuris jungia Italiją ir Lenkiją, jau keli šimtmečiai buvo pravestas valstybės vyrų. Min. Bekas įsitikinęs, kad italų lenkų santykiai nepasitenkins istoriniais atsiminimais, bet ir toliau vis labyn plėtosis draugiškumo linkme.

Čiano pareiškė esąs patenkintas galėjęs atvykti į Lenkiją, jau seniai artimą Italijai, kuri į lenkų kraštą visados žiūrėjo, kaip į kultūros atramą tolimoje Europos srityje. Toliau italų užsienių reikalų ministras pažymėjo, kad Lenkija ir Italija šiandien yra dvi valstybės, kurios atsidėjo atkakliam darbui, turinčiam patvirtinti tų kraštų didybę. Dėl to tarp abiejų valstybių ir esama tarpusavio supratimo, kuris jas jungia. Čiano pareškė viltį, kad jo kelionė dar labiau suglaus santykius tarp abiejų kraštų.

Seimas priėmė naują biudžetą

Šiomis dienomis Lenkijos Seimo pilnumos posėdyje buvo svarstytas naujas 1939-40 metų biudžetas. Tuo klausimu kalbėtojų buvo nedaug, ir Seimas balsų daugumą priėmė biudžetinės komisijos apsvarstytą ir priimtą biudžetą.

Naujame biudžete numatyta pajamų—2.525 834.145 auksinai, o išlaidų—2.525.847.560 auksinų. Vadinasi, pajamų numatyta šiek tiek daugiau.

Varšuvos laikraščiai praneša, kad už šį biudžetą balsavo visi atstovai; susilaikė tik ukrainų ir žydų atstovai.

Priėmus biudžetą Seimui, turės dar svarstyti ir Senatas, kurio pilnumos posėdis šaukiamas po kelių dienų.

Dancige vėl mėgino triukšmauti vokiečių studentai

Oficiali telegramų agentūra „Pat" praneša, kad vasario 27d. Dancige vėl mėgino triukšmauti vokiečių studentai. Jie tą dieną dideliu būriu, visi uniformuoti, užpuolė lenkus studentus. Po to policija buvo suėmusi kelis lenkus studentus, bet, Lenkijos vyriausiajam komisarui padarius intervenciją, suimtieji buvo paleisti.

Podraug pranešama, kad vyriausias Lenkijos komisaras Dancige tiria įvykių eigą, ypatingai Dancingo policijos elgesį. Ir jei paaiškės, kad Dancigo policija nieko nedaranti, iš to bus padarytos išvados.

Be to, Lenkijos vyriausybė pareikalavo nutraukti politechnikoje paskaitas.

×

Oficialiai pranešama, kad Dancigo politechnikoje nuo kelių dienų iš tikro nėra paskaitų.

— Neseniai iš Italijos buvo išsiųsti keli prancūzų laikraščių korespondentai. Dabar tuo pačiu atsimokėjo Prancūzija, įsakiusi išvažiuoti iš Prancūzijos keliems italų laikraščių korespondentams.

Min. Škirpa įteikė Hitleriui įgaliojimo raštus

Naujai paskirtas Lietuvos pasiuntinys ir įgaliotas ministras Vokietijai, buvęs pirmas Lietuvos pasiuntinys Lenkijai pulk. Kazys Škirpa vasario 27 dieną buvo atsilankęs pas Hitlerį ir jam įteikė įgaliojimo raštus, kuriais jis Lietuvos Valstybės Prezidento yra paskirtas nepaprastu pasiuntiniu ir įgaliotu ministru Vokietijoje. Įteikiant įgaliojimo raštus dalyvavo Vokietijos užsienių reikalų ministras Ribentropas ir Lietuvos pasiuntinybės nariai.

Matysime, kaip buvo renkamas popiežius

Jau buvo rašyta, kad šio mėn. 1 dieną popietinėmis valandomis Vatikane prasidės konklava, kurioje bus išrinktas 262-as popiežius. Iki tos dienos visi paruošiamieji konklavos darbai buvo užbaigti.

Kiekvienas kardinolas gyvena atskiroje celėje, kurioje yra tik paprasta lova, staleis ir rašalas. Visų celių langai užplumbuoti tam tikromis antspaudomis su parašu „Conclave 1939". Šio mėn. 1 dieną iš ryto toje Vatikano dalyje, kur vyksta konklava, buvo nutraukotos telefonų vielos ir taip pat uždaryti visi vartai, kad nieks negalėtų susisiekti su kardinolais, renkančiais popiežių.

Pirmas balsavimas įvyks šio mėn. 2 dieną rytą.

Pranešama, kad popiežiaus rinkimo eiga bus filmuojama. Vadinasi, netrukus visame pasaulyje kinuose bus rodomos popiežiaus rinkimų filmos.

KULTŪRINĖS ŽINIOS

JEI ESI LIETUVIS, TURI TURĖTI IR LIETUVIŠKĄ PAVARDĘ

Pavardžių klausimas mūsuose aktualus jau keleri metai. Platesniu mastu jis buvo iškeltas 1922 m. Spaudoje tuomet vesta aštri polemika: atsirado labai karštų ir griežtų šalininkų didžiosios pavardžių reformos, bet greta jų buvo ir priešininkų. Šiaip ar taip, daugumas pasisakė už būtiną reikalą pavardes atitaisyti. Ir reikia pasakyti, kad ši pavardžių tvarkymo srovė buvo ekspansyvi, einanti iš pačios lietuvių tautos sielos ir lietuvių tautinio susipratimo ir tautinės savigarbos jausmų gelmės. Mat, lietuviai pajuto, kad jų dalies kūnas dar tebėra apkerpėjęs istorinėmis samanomis — suslavintomis pavardėmis. Pasijutę tikrais lietuviais savo dvasia, mes pradėjome jausti gėdą nešioti svetimų suterštas pavardes, kurios mus kitataučių akyse suplaka su kitomis tautomis. Ir mes išdrįsome tarti: „Jeigu esame lietuviai, tai turime lietuviškai ir vadintis. Lietuviui — lietuviška pavardė“.

Ši sveika patrijotinė mintis rado gyvą pritarimą visuomenės tarpe. Į darbą kibo mūsų kalbininkai, vyriausybė davė teisinį ir materialinį pamatą pavardžių tvarkymo darbui dirbti. Ir jau 1933-34 m., Vidaus Reikalų Ministerijos pavedamos, valsčių ir miestų savivaldybės surašydino į tam tikrus lapelius visas lietuvių pavardes. Vėliau suskaičiavus, rasta, kad tokių lapelių buvo surašyta net 200.000. *O sudarius statistikas ir vienodas pavardes sujungus į žodyną, rasta, kad Lietuvoje yra iš viso 52.462 skirtingos pavardės.*

1934 m. visos pavardės specialiai pakviestų kalbininkų studentų buvo iš vietos žmonių patikrintos ir surinktos lietuviškos jų formos. Nuo tų pat metų reguliariai pradėjo dirbti Pavardžių Komisija, kuri tebedirba iki šios dienos prie Vidaus Reikalų Ministerijos.

Remiant pavardžių atitaisymo reikalą tautinei mūsų vyriausybei, 1938 m. gruodžio 6 d. Seimo buvo galutinai priimtas pavardžių įstatymas. Išleidus jo vykdomąsias taisykles, pavardžių klausimas teisiškai galutinai buvo sutvarkytas, ir tebeliko tik pačio įstatymo vykdymas.

Senasis pavardžių keitimo įstatymas buvo jau pasenęs (Išleistas jis buvo 1922 m.) ir neatitiko šių dienų mūsų gyvenimo reikalavimų. Juo tebuvo galima pavardes keisti, bet apie atlietuvinimą ar taisymą nieko nebuvo kalbama. Todėl visiems tiems asmenims, kuriems pavardės reikia tik atitaisyti ar ištaisyti, to įstatymo formalumai buvo per sunkūs.

Naujasis pavardžių įstatymas griežtai skiria pavardžių taisymą nuo pavardžių keitimo. *Pavardėms keisti dėl suprantamų priežasčių tam tikri formalumai ir mokesčiai palikti, bet pavardžių taisymas suprastintas iki elementaraus paprastumo ir atleistas nuo visų mokesčių.* Pagal įstatymą atitaisomos šios lietuvių pavardės: turinčios slaviškas priesagas, verstos į kitas kalbas ir iškreiptos svetimų kalbų įtaka. Ištaisomos šios lietuviškos pavardės: tarminės ir nukrypusios nuo bendrinės kalbos dėsnių. Todėl visoms tokioms pavardėms kaip: *Antanavičius, Petravičius, Jankauskas, Stankevičius, Balčiauskas, Medinskas, Savickas, Matulskis, Mikuckas, Smilgevičius, Matulevičius ir pan. bus numestos slaviškos jų galūnės (priesagos) ir pridėtos lietuviškos; — aitis, -ūnas, -opis, -onis, ėnas, ynas. Pvz., pavardę Daukševičius galima bus atitaisyti į tokias lytis: Daukša, Daukšas, Daukšys, Daukšaitis, Daukšiūnas, Daukšonis. Daukšionis, Daukšėnas, Daukšynas, o pavardę Jankauskas — Jankus, Jankaitis, Jankūnas. Jankonis, Jankėnas, Jankynas.* Taigi matome, kad iš vienos pavardės padaromos net kelios su gražiomis ir savomis lietuviškomis galūnėmis. Tokių pavardžių savininkai taisydamiesi galės laisvai pasirinkti sau tinkamiausias.

Apskritai paėmus, suslavintų pavardžių yra gana mažas procentas — jų nebus daugiau kaip 20%. Pastebėtina, kad senovės mūsų pavardės labai nemėgsta visokių — avičių, — evičių, auskų, ir yra labai daug tokių pavardžių, kurios teturi vien lietuviškas lytis. Tokios, pvz., yra Daujotas, Daujotis, Visgaudis, Visgaudas, Daugirda, Visbara, Daukantas, Daukintas ir daugelis kitų, kurių su suslavintomis galūnėmis visoje Lietuvoje nė vienos nėra. Minėtos slaviškos galūnės daugiausia limpa prie atneštų iš krikšto vardų padarytųjų pavardžių. Bet ir tai lietuviškomis galūnėmis jų yra žymiai daugiau Pvz., Petrauskų, Petravičių, Petrulevičių, Petrikevičių ir pan. yra apie 1.500, o Petraičių, Petronių, Petrėnų, Petrulių, Petrikų, Petreikių. Petruičių ir daug kt. apie 2.000. O lietuviškų šios pavardės formų yra apie 50 varijantų, tuo tarpu slaviškų tik 15.

Kokia lietuvių kalba lanksti ir kiek daug gražių pavardžių yra padaroma iš bet kurio vieno žodžio, galima lengvai įrodyti kad ir atsitiktinai paimtais pavyzdžiais. *Dėl įdomumo išrašysiu čia visas Lietuvoje esančias pavardes, kurios yra kilusios iš mūsų žodžio baltas. Turime tokias pavardes: Balčiunas, Balčius, Balčaitis, Balčikonis, Balčas, Balčėnas, Balčėtis, Balčinas, Balčionis, Balčys, Balčytis, Balčiūkaitis, Balčiukas, Balčiukynas, Balčiulis, Balčiūnaitis, Balta, Baltaitis, Baltėnas, Baltenis, Baltiejus, Baltynas, Baltinis, Baltokas. O iš žodžio juodas kilusių pavardžių turime 25 varijantus: Juodis, Juodelis, Juodelė, Juodeikis, Juodžiukynas, Juodonis, Juodenis, Juodikis ir kt.*

Tamstoms, tur būt, bus įdomu žinoti, kurios pavardės Lietuvoje yra gausiausios. Ir šios visos žinios apie kiekvieną pavardę yra surinktos Vidaus Reikalų M-jos Pavardžių Komijos medžiagoje. Visų gausiausios lietuviškos pavardės yra šios: Butkus 960 šeimų, Balčiūnas 931 šeima, Šimkus 838, Urbonas 828, Rimkus 727, Žemaitis 667, Adomaitis 633, Petraitis 619, Bagdonas 615, Kairys 611. Iš pavardžių su slaviškomis galūnėmis gausiausios yra: Petrauskas, Kazlauskas. Jankauskas, Stankevičius, Žukauskas, Paulauskas, Vasiliauskas ir kt. Jums iš savo gyvenimo praktikos, tur būt, teko pastebėti, kad aukščiau minėtomis pavardėmis tenka pažinoti ir sutikti daugiausia žmonių. Mat, tokios pavardės iš tikrųjų turi gausią savo „giminių“ šeimą!

Dar galima pastebėti, kad Lietuvoje yra apie 100 tokių pavardžių, kurios turi daugiau kaip po 300 šeimų.

Raidėmis pati didžioji yra K. raidė, kuria skaitoma 6.000 pavardžių. Po jos eina B raidė su 4.670, toliau S. — 4312, P — 3.853, G — 3.425, M — 3.402 ir t. t Skurdžiausia alfabeto raidė yra H su 181 pavarde ir Ch su 213. Visai aišku dėl ko, nes tos raidės yra ne lietuviškų garsų žyminiai.

Pavardžių klausimo išsprendimą teisiniu požiūriu reikia laikyti visiškai vykusiu. Įstatymas yra siūlomosios formos, bet, antra vertus, jis nėra prievartinis. Jeigu atsiras žmonių, kurie norės nešioti savo sugadintas pavardes, manydami jas „bajoriškomis“, neliečiamomis esant, tai tokių prieštarų įstatymas nė nevers pavardes atitaisyti. Šiandien turi nulemti laisvas žmogaus apsisprendimas. *Pavardžių pataisymas galės parodyti, kaip kam yra brangūs mūsų tautos, jos orumo ir garbės reikalai.* Viena mums aišku, kad mūsų pavardės iš seno buvo gražios, skambios ir lietuviškos. Atėję svetimi mūsų žemės viešpačiai jas sudarkė, subiaurojo. Tad ar verta mums branginti svetimųjų palikimą, ar mes turime grįžti į senovę ir grąžintis pavardinę praeities garbę. Atsakymas yra aiškus ir tik vienas: ką svetimi mums prievarta sugadino, tai mes patys laisvu noru turime pasitaisyti. Pavardžių atitaisymas yra kilni išraiška mūsų tautinės dvasios, išraiška įsąmonintos tautinės savigarbos. Gerbianti save tauta negali leisti nešioti svetimų užteptą dėmę. Suslavintos pavardės kenkia mūsų tautinei garbei, nes dėl jų mes dažnai esame suplakami su kitomis tautomis. Lietuvių tauta, būdama maža, visa turi būti lietuviška ir savo dvasia, ir savo paviršiumi. Kaip skaudu mums matyti ir pažinti kokį tariamą svetimtautį, kuris vadinasi pavarde Dovgerd, Dovjet, Montrim, Montvillo, Aschmies, Jagstad, Geruleit ir pan. Juose yra mirusi lietuviška siela, bet lietuviškas vardas rodo jų tautybinę kilmę. Todėl lietuviškos dvasios lietuviai negali nešioti ne lietuvišką savo asmens firmą — pavardę. Jei esi lietuvis, būk ir savo pavarde lietuviu.

Buvo laikas, kada mes drovėjomės savo gražios kalbos, o dabar jau išmokome didžiuotis vertu savos kalbos grožiu ir senumu. Iš savo kalbos išmetėme svetimybes. Kodėl gi negalime ir savo pavardžių apvalyti? *Juk mūsų lietuviškos pavardės gražesnės už svetimas, jos skamba kažkaip maloniau ir didingiau, jos arčiau mūsų širdies.* Nešiojimas svetimų pavardžių mums garbės nedaro.

Bet tenka džiaugtis, kad dabar lietuviai patys pradėjo savo pavardes taisytis, nelaukdami jokio paraginimo. Spaudos pranešimais kasdien daug žmonių kreipiasi į atitinkamas įstaigas, kurios pavardes taiso. Tatai vyksta visiškai spontaniškai, be jokios prievartos ir paraginimo. Patys lietuviai jaučia savo tautinę pareigą ir asmens reikalą. Jei tam tikra spaudos dalis, kuriai būtų mieliau matyti lietuvius suslavintomis pavardėmis tebesivadinant, kartais ima šūkauti ir tuščiai kalbėti prieš pavardžių atitaisymo srovę, tai mums, lietuviams, tatai visiškai nerūpi, nes mes suinteresuoti savo tautos reikalais, o svetimų neliečiame. Mes net nepageidaujame, kad nelietuviai nešiotų lietuviškus vardus — tatai mums garbės nedaro. Mes norime aiškiai matyti, kas yra jie ir kas esame mes. O lietuviui lietuviškai vadintis yra šventa pareiga ir jo neliečiama teisė. *Iš „J. Kartos“*

„Pelningoji vieta“

Kas iš mūsų nenorėtų turėti pelningos vietos? Kiekvieną vilioja skatikas. Skirtumas tik tas, kad dalis žmonių užsidirba pragyvenimui ir dar susitaupo padoriu būdu, o dalis stveria, griebia, kur tik gali, netgi su sąžine nesiskaito.

Aišku, kaip diena, kad žmogaus godumas niekuomet nebuvo ir nebus santaikoje su sąžine, ir kiekvienam mūsų tenka pasirinkti arba viena, arba kita. Ir kai tarp jų klaidžiojame, kai godumą tenkiname negražiais darbais, o sąžinę raminame tuščiais žodžiais, tai katastrofa anksčiau ar vėliau neišvengiama. Prieš ką atsakysi: ar prieš žemišką ar prieš dangišką teisėją, vistiek, bet atsakysi.

Šitų dviejų kraštutinių ypatybių: godumo ir sąžinės nesuderinimą ne nuo šiandieną yra pastebėję žmogaus vispusiško gyvenimo fotografai rašytojai ir yra sukūrę daugiau ar mažiau vykusių veikalų.

Vienas jų ir yra žymaus rusų dramaturgo Aleksandro Ostrovskio (1823 — 1886 m.) veikalas *„Pelningoji vieta“* („Dachodnoje miesto“). Ostrovskis, dar mažas būdamas, gerai susipažino su pirklių gyvenimu, vėliau, būdamas valdininkas ir šį luomą gerai išstudijavęs, parašė vieną iš daugelio komedijų *„Pelningąją vietą“*. Ši komedija, jei neklystu, buvo parašyta dar prieš baudžiavos panaikinimą ir joje autorius meistriškai parodė rusų valdininkų supuvusį gyvenimą.

Senesniajai mūsų kartai, be abejo, gerai yra žinomi prieškariniai rusų valdininkai, kurie viena ranka rašė, kita ranka kyšius ėmė ir to nelaikė prasikaltimu. Tik kai nudžiaudavo gerokas sumas, kai, atvirai kalbant, apsivogdavo, tai tik tada pradėdavo šiek tiek nerimastauti. Žinoma, ne todėl, kad jį sąžinė graužtų, bet skandalo vengė, kriminalo bijojo.

Ostrovskis minėtoje komedijoje ir vaizduoja buvusios carų Rusijos galybės „šulus“, kurie baisiai nemėgo tų savo draugų, kurie galvojo padoriai, elgėsi sąžiningai, turėjo kilnesnius jausmus. Tokiems kyšininkų tarpe nebuvo vietos.

Ostrovskio komedijoje beveik visi ima kyšius, bet vagia iš valstybės iždo tik aukštai pastatytieji asmens, kuriuos laikinai saugo nuo teisybės kardo tik protekcijos ir gautieji ordinai. Bet, pasirodo, kad ir šie apsisaugojimo būdai nėra pakankamai tikri, ir galų gale katastrofa neišvengiama.

Ar šis veikalas tiko mūsų scenai, teko nugirsti visokių nuomonių. Ne vienodos nuomonės žiūrovai buvo ir dėl vaidybos, kurioje pirmą kartą pasirodė St. Audiejus, kurį iki šiol pažinojome, kaipo dainininką. Dabar neblogai užsirekomendavo kaipo vaidintojas. Gal todėl kai kurie trūkumai ir dovanotini, tikintis, kad ateityje St. A. scenoje jausis laisviau.

Sunku būtų skyrium apibūdinti kiekvieną vaidintoją, nes man rusų gyvenimas ir tai dar aristokratiškas yra beveik nežinomas. Juk tai seni laikai, kada dar mažas buvau ir lietuviškame kaime augau tik sekmadienį bažnytkiemy iš tolo uriadniką matydamas. Tačiau tiek, kiek nusivokiu, šiuo žygiu mūsų artistai padarė, ką galėjo, o vyriškoji gvardija: J. Astaška, A. Munčelis ir V. Jurkevičius buvo nepavaduojami. Trečiame veiksme J. Astaška parodė nepaprastai aukštą, beveik tobulą vaidybinį meną. Nenoriu nuskriausti ir gražiosios lyties, kurią atstovavo M. Astaškienė, St. Kazlauskienė, Vl. Pilypavičiūtė (pirmą kartą scenoje—neblogai) ir N. Eidukonienė. Pastaroji šiuo žygiu tikrai buvo įsigilinusi į savo rolę.

Vaidinimą režisavo sena prityrusi A. Krutulio ranka, kuri prieš karą gal ne vienam „činovnikui“ buvo priversta duoti kyšį. Taigi šį luomą pažįsta. Dekoracijos, ypač Višnievskio namuose, buvo atitinkamos šeimininko užimamai vietai.

Baigdamas noriu padaryti vieną pastabą:

Vaidintojai prašo publiką anksčiau ir punktualiai rinktis ir vaidinimo metu ramiau laikytis, prašo taip pat nevesti į salę mažų vaikų. O publika prašo vaidintojus aiškiau ir šiek tiek balsiau kalbėti.

Gal geriausia padarysime vieni kitų prašymus išpildydami.

R. Mackevičius.

Pirmasis Vilniaus sportininkų leidinys

Aukščiau, greičiau, toliau. Vilniaus sportininkų leidinys *Leidėjas ir redaktorius Pranas Žižmaras.* Viršelį piešė ir spaudos darbą tvarkė dail. Vladas Drėma. Vilnius, 1939 m. vasario mėn. Kaina nepažymėta.

Šiomis dienomis išėjo iš spaudos olimpiniu šūkiu pavadintas sporto žurnalas „Aukščiau, greičiau, toliau“. Išorinė žurnalo išvaizda graži, estetiška. Leidinyje daug puikių nuotraukų. Iš viso matyti, kad leidinys skiriamas pernai liepos mėn. įvykusiai Pirmajai Lietuvos Tautinei Olimpijadai paminėti. Labai gražus ir girtinas dalykas, tik kodėl taip vėlai sugalvota tai padaryti?

Leidinys pavėlavo lygiai pusę metų. Matyt, leidėjai buvo nuomonės, kad geriau vėliau, negu niekuomet. Skaitydamas šį žurnalą, negali nusikratyti minties, kad visa tai jau skaitei mūsų spaudoje lygiai prieš pusę metų. Tačiau vis dėlto leidinys yra vertingas įnašas į mūsų sporto literatūrą Jo vertė keleriopa. Vertingas jis ne tik tuo, kad krūvon sutelkė su T. Ol. susijusį sportinį vajų, bet ir sporto propagandos sumetimais. Bet mūsų spaudai sporto propagavimo srityje galima padaryti tarp kitko rimtas priekaištas. Mūsų laikraščiuose dedami beveik išimtinai bendresnio turinio straipsniai, liečią sporto reikšmę, tikslą ir pan. Mūsų spauda nuolat tik kviečia, ragina jaunimą sportuoti, beveik visai nesuteikdama jam specialių žinių, nurodymų, taisyklių iš įvairių sporto sričių. Žodžiu, vien tik literatūra. Spaudos raginimo, kvietimo, o jaunimo gerų norų dar maža. Reikia dar, kad tas jaunimas žinotų, kokiu būdu taisyklingai tinklinio žaidžiama, slidėmis šliuožiama, plaukoma ir t. t.

Leidinys „Aukščiau, greičiau, toliau“ taip pat nė kiek nesiskiria nuo minėto mūsų spaudos sporto propagavimo būdo. Literatūra ir vien tik literatūra. Šiuo atveju nieko naujo jis neįneša. O reikėtų gi pagaliau, kad grynai sportinio turinio leidinys kuo nors skirtųsi nuo bendrosios spaudos. Kas sekė mūsų spaudą, tas, akimis permetęs šį leidinį, pasakys kartu su Ben-Akiba: visa tai buvo, ne naujiena. Be to, žurnalas išleistas labai nepatogiu laiku: žiemos sportą liesti vėlu, vasaros — per anksti. Tiesa, leidėjai pradžioje galvojo išleisti šį žurnalą apie Naujuosius Metus ir pateikti jame bent slidžių šliuožimo technikos žinių, tačiau dėl rimtų priežasčių jie to alikti nesuskubo. Antra vertus, leidėjai žada, jei leis sąlygos, panašius žurnalus leisti 3 — 4 kartus metuose, atseit kiekvieno sporto sezono metu. Reikia tikėti, kad ateityje panašiuose leidiniuose mažiau bus „literatūros“, „vandens“, atsiminimų, o daugiau specialių žinių, nurodymų, taisyklių, žinių iš plačiojo sportininkų pasaulio.

Šiame leidinyje įdėta 17 straipsnių. Iš jų net penki rašyti pačio redaktoriaus. Ar ne perdaug? Juo labiau, kad juose pasitaiko netikslumų. Pvz., straipsnyje „Priešolimpinė Vilniaus stovykla“ pasakyta: „...natūraliu ir crawl stiliumi plaukikus“. Vadinas, išeitų, kad yra kažkoks „natūralus“ plaukymo stilius, o kraul, tai nenatūralus. Antra vertus, tokio plaukymo stiliaus kuris specialiai vadintųsi „natūralus“, plaukymo terminologijoje nėra. Yra kraul, plaukymas krūtine (klasiškasis st.), nugara, over—arm ir kt., bet „natūralaus“ nėra.

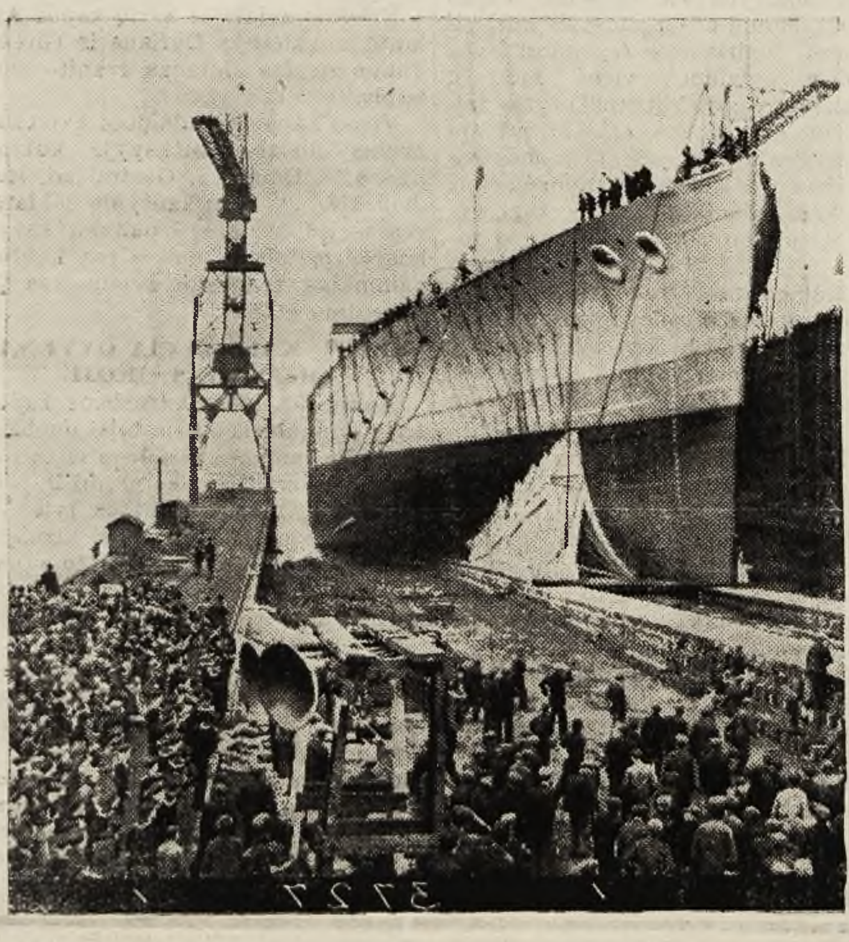
R. Mackevičius savo metu („Aido“ nr. 37 a „Mano pastabos“) feljetone „Verkė mergelė, verkė jaunoji“ iškėlė peiktiną mūsų paprotį verkšlenti kiekvienai progai pasitaikius. Liūdna — verkiame, džiaugiamės — verkiame. Turime neišsemiamus ašarų rezervuarus. Jeigu jau negalime susilaikyti neverkę, tai feljetono autorius siūlo bent jau nerašyti apie tokį jausmingumą. Ašarojimas rodąs tik mūsų silpnumą. Pilnai sutinku su R. M. Ypač, rodos, neturėtų būti vietos ašarojimams ir jausmingumams sporte. Tuo tarpu leidinyje „A. g. t.“ ašarojančių, jausmingai romantiškų straipsnių kiek nori. Yra net straipsnis „Gėlės ir ašaros“. Ar toks straipsnis tinka sporto žurnalui, tegu patys skaitytojai sprendžia. Verkė mergelė...

Yra žurnale rimtų, vertingų straipsnių. Tokiems straipsniams visų pirma priklauso Tautinės Olimpijados varžybų, motociklų lenktynių, pasaulinių olimpijadų aprašymai.

Iš žurnalo puslapių šypso aštuonių vilniečių mergaičių veidai. Veltui jų tarpe ieškotum Čelnaitės ir Kazokaitės, geriausių musų sportininkių. Anos aštuonios varžybose nedalyvavo. Jos tik žiūrėjo. Tuo tarpu abi pastarosios šuolyje į aukštį be jokių treningų lengvai pasiekia 1,30 mtr. T. Olimpijadoje pirmąją vietą šioje srity laimėjo

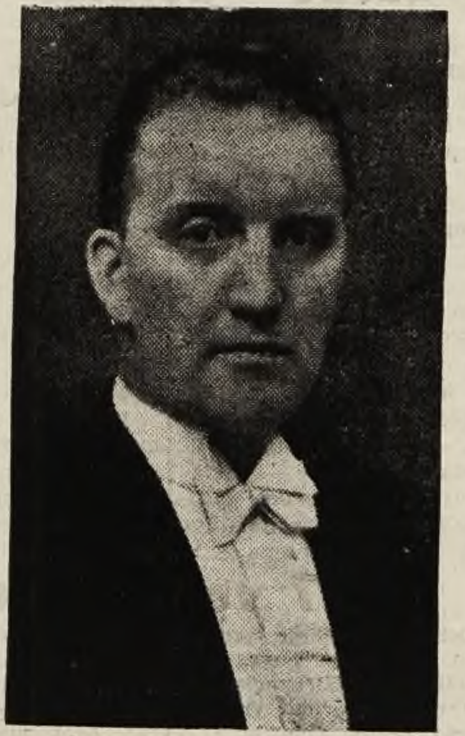
(*Pabaiga 5-me puslapyje*)

Iš viršaus į dešinę: 1) Vasario 16-tąją Kaune prie Nežinomojo Kareivio kapo Lietuvos vyriausybė, kariuomenės vadovybė ir kitų valstybių karo atstovai; 2) Naujai pastatytas anglų karo laivas, pavadintas karaliaus Jurgio V vardu; jo pastatymas atsiėjo 7 milijonus svarų sterlingų (apie 200 milijonų auks.); 3) Lietuvos šaulių raitelių būrys Vasario 16 dienos iškilmėse; 4) Šį mėnesį Zakopane įvykusiose tarptautinėse pašliūžininkų rungtynėse Lenkijos Respublikos Prezidentas prof. I. Moscickis sveikina geriausiai pasižymėjusius sportininkus; 5) Estijos užsienių reikalų ministras Selteris ir Estijos kariuomenės vadas gen. Laidoneris; vasario 24 dieną pas gen. Laidonerį Taline buvo atsilankęs su oficialiu vizitu Lietuvos kariuomenės vadas gen. Raštikis; 6) Lietuvos orinio susisiekimo keleivinis lėktuvas, vardu Darius; tokiais lėktuvais nuo šių metų pavasario Lietuvos valstybėje bus vežiojami keleiviai tarp Kauno, Klaipėdos ir Palangos.

KAUNO KAPINĖSE

Pirmasis antkapis pastatytas prieš 90 metų. – Trečią kartą toje pačioje vietoje laidojami mirusieji. – Nuolatiniai kapų kasėjai. – Legendinis kapas

Tąsyk vėjas auksą žarstė —
Žarstė rudenį lapus.
Keturiese nešė karstą,
Juodą karstą į kapus...
J. Kossu-Aleksandravičius.

Beveik nėra dienos, kurią į Kauno kapines neitų su juodomis vėliavomis viena ar kelios gedulingos eisenos. Vienos gausios, didžiulės minios nusitiesia gatvėmis, kitos eisenos iš kelių žmonių. Tos eisenos jau daug pasako apie mirusįjį: jis buvo turtingas, aukštos padėties žmogus, ar vargo pelė, kasdien rūpestingai kovojusi dėl duonos kąsnio ir tepažįstamas mažam būreliui artimųjų. Bet visus mirusius laukia viena dalia: — šaltos žemės kapas.

Kauno kapinėse šiandien ilsis dešimtys tūkstančių žmonių. Visi jie čia paskutinę kelionę atkeliavo iš lengvo, metai po metų, beveik nepastebimai.

Prieš šimtą metų dabartinių kapinių vietoje buvo ramiai ošiąs gojus. Kauno kapinės tada buvo dabartinio miesto sodo (priešais Valstybės Teatrą) vietoje. Kada pirmasis mirusis palaidotas darbatinėse Kauno kapinėse, tikrų žinių nėra. Tačiau iš vieno antkapio spėjama, kad tai buvo prie 89 metus. Už dabartinės kapinių koplyčios kryžių ir antkapių apsuptas yra vienas kapas, aptvertas geležine tvora, ant kurio pastatytas rausvo granito keturkampis paminklas su 1850 m. data. Tai pats seniausias kapinėse esąs antkapis. Jo įrašas sako, kad čia palaidota Dunojevska, 59 m. amžiaus, kilusi iš Ukrainos. Įrašas skamba: „Iš Ukrainos pirmoji atvykau į šiuos kapus". Galimas daiktas, kad tas kapas ir bus pats pirmasis šiose kapinėse.

Kiek mirusiųjų palaidota Kauno kapinėse iki šių dienų — sunku pasakyti. Anksčiau statistika tebuvo vedama metinė ir nusiunčiama statistikos įstaigoms. Planinga statistika pradėta vesti tik nuo 1933 m. antrosios pusės. Tačiau apytikriai galima apskaičiuoti, kiek iki šiol galės būti šiose kapinėse palaidota žmonių.

JAU APIE 50.000 PALAIDOTŲJŲ.

Anksčiau Kauno parapija buvo gana didelė. Jai priklausė Kauno centras, Žaliakalnis, Šančiai, Vilijampolė ir dar nemažos Kauno apylinkės, pvz., už Vilijampolės apie 8 km. Iš lengvo iš šios didžiulės Šv. Trejybės parapijos susidarė naujos parapijos: Karmelitų, Žaliojo kalno, Šančių, Vilijampolės.

Prel. Januševičius apie dvidešimt metų buvo Kauno Šv. Treybės parapijos klebonu. Jis sako, kad anais laikais, kai parapija apėmė ir Kauno priemiesčius, vidutiniškai per metus mirdavo apie 500—700 žmonių, kurie buvo laidojami dabartinėse Kauno kapinėse. Žinoma, pačiais pirmaisiais parapijos įsikūrimo metais, kada Kaune mažiau buvo gyventojų, galėjo būti mirimų mažesnis skaičius. Vidutiniškai skaitant, kad kas metai Kauno kapinėse buvo laidojama po 500 žmonių, tai per visą laiką iki šių dienų čia galėjo poilsį rasti apie 44.000—50.000 mirusiųjų.

Šiuo metu, nors ir sumažėjus Kauno parapijai, bet padidėjus gyventojų skaičiui, kas metai palaidojama 600—700 mirusiųjų. 1937 m. Kauno katalikų kapinėse buvo palaidota 626 mirusieji, o praėjusiais metais buvo palaidota 739.

Kauno kapinėse palaidota nemaža mūsų žymiųjų žmonių: kalbininkai Jaunius, Būgą, Jablonskis, mokyklų kūrėjas Vokietaitis ir daug kitų.

DAUG NEGYVŲ GIMUSIŲ.

Praėjusiais metais, t. y. 1938 m., Kauno katalikų kapinių nešventintame skyriuje ypač daug buvo laidojama negyvų gimusių kūdikių arba tik gimusių ir nespėjus pakrikštyti mirusių.

Kapinių administracijos žmonės pasakoja, kad tiek daug negyvų gimusių kūdikių niekad nebuvo laidojama, kaip praėjusiais metais. Pernai jų buvo palaidota per 100.

METAI, KADA BUVO LAIDOJAMA IŠTISOS ŠEIMOS.

Nepaprastai daug mirusiųjų palaidota 1919—1920 m. Tais metais daug buvo palaidota dėl laisvės kovojusių karių. Bet ypač daug Kauno gyventojų. Tuo laiku Kaune siautė dėmėtoji šiltinė. Kadangi buvo didelė stoka medicinos jėgų, tai daug sergančiųjų mirė. Kiekvieną dieną tais metais buvo laidojama po kelis, net iki 10, žmonių. Šeimose mirdavo po kelis žmones, kurie vienu laiku, kartais greta vienas kito, buvo laidojami. Išmirė ištisos šeimos, kurios buvo laidojamos Kauno kapinėse.

4 MĖNESIUS MAŽAI MIRŠTA ŽMONIŲ.

Daugiausia kapinėse laidojama vėlų rudenį ir ankstybą pavasarį. Ypač daug mirimų pasitaiką tuo metu, kai tik būva nepastovus oras. Didelės ir staigios oro permainos matyti smarkiai atsiliepia į sergančiųjų sveikatą.

Mažiausiai laidojimų būva birželio ir liepos mėnesį, ir sausio vasario. Tai keturi per metus mėnesiai, kada mažiausiai miršta kauniečių. Iš viso Kaune praėjusiais metais mirė 1634 žmonės. Tad mirusiųjų Kauno kapinėse buvo palaidota mažne pusė — 739, o didesnė dalis — 895 mirusieji — kitose Kaune esančiose kapinėse: čia pat prie katalikų kapinių esančiose liuteronų, totorių, pravoslavų ir kitose Kauno kapinėse: Aleksoto, Šv. Trejybės, esančiose prie Eigulių, Vilijampolės, Šančių ir kt.

LEGENDINIS KAPAS

Kauno katalikų kapinėse, šalia koplyčios, yra vienas senas kapas su akmeniniu antkapiu, apie kurį pinamos įvairiausios legendos. Čia 1855 m. palaidota viena moteris. Antkapyje pavaizduotos kryžių laikančios dvi rankos, apie kurias apsivyniojęs žaltys. Seni žmonės sako, kad su didelėmis nuodėmėmis čia buvo palaidota moteris, kuri, vyrui mirus, buvusi pamilusi savo sūnų.

Būdinga tai, kad prie šio kapo nuolat ateina čigonės ir su kortomis darančios įvairiausius būrimus. Tai matę daug arti kapinių gyvenančių žmonių.

NAUJI LAIKAI KAPINĖSE

Gyvenimo kitimas žymus ir kapinėse. Tai ypač vaizdžiai kalba įvairūs antkapiai, kryžiai ir paminklai. Ankstesnių laikų antkapiai nepasižymi šių dienų achitektūriniu stilingumu. Paskutinių metų antkapių dalis yra stilingi, pasižymį saikiu meniškumu.

Ypač yra įdomūs Kauno kapinėse karių kapai. Į aukštumas iškilęs ąžuolų lapų vainiku apsuptas kryžiaus pavidalo paminklas su įrašu: „Žuvome dėl tėvynės". Toliau: „Niekas neturi didesnės meilės kaip ta, jei kas guldo savo gyvybę už savo prietelius". Šie žodžiai ir paminklą apsupusios eilės mažų antkapių vaizdžiai nusako laisvės išpirkėjų aukos dėl savojo krašto didingumą ir prasmingumą.

O toliau rikiuojasi kapai, kurių antkapiai puošiami tarsi lėktuvų traukėjais — propeleriais. Čia ilsisi karo aviacijos karininkai ir kariai, kurių daugumas mirė sudūžtant lėktuvams. Atrodo, kad tie sparnai vėl suplasnos ir kils į aukštumas. Tačiau visą aplinką supanti tyla pasako, kad čia atėjusieji negrįžta prie gyvųjų.

Priešais aviacijos karių kapus Atlanto nugalėtojų **Dariaus ir Girėno** kūnus slepiąs didingas granito antkapis.

Vieno kapinėse palaidoto kapitono žygius nusako antkapyje kuklus įrašas: „Dauguva, Giedraičiai, Radviliškis. . ." Iš tų kautynių dėl laisvės išėjęs sveikas, palinko karys laisvės metais ir dabar tas kuklus paminklas tenusako žymiuosius jo gyvenimo etapus.

KARTŲ KARTOS ČIA GYVENA AMŽINOJE TAIKOJE

Kauno kapinėse mirusiems kapus kasa daugiausia nuolatiniai duobkasiai. Jie ramybės ir poilsio vietą paruošia ir buvusiam beturčiui ir pertekliuje gyvenusiam. Šios tylos ir ramybės vietoje lygų poilsį atranda visi. Šiuo metu kapinėse toje pačioje vietoje laidojama trečia eilė mirusiųjų. Kartų kartos čia ilsisi, visos apsuptos gilios ramybės.

Vienus mirusiuosius artimieji greičiau užmiršta, kiti kapai ilgai lankomi. Yra kapų, kuriuose mirusieji palaidoti prieš kelius metus, o juose ir dabar kas vakarą uždegamos žvakės, pavasariais pasodinamos gėlės, rūpestingų rankų kasdien nuo kapo ir apie jį nušluojamas sniegas.

S. M.

Baisus kinų „Rausvojo kardo" kerštas išdavikams

Japonų okupuotose Kinijos srityse yra susiorganizavusi slapta „Rausvojo kardo" organizacija, kuri baisiai keršija savo valstybės išdavikams kinams. Japonams tarnaujančius kinus tos organizacijos nariai paprastai pasmerkia mirti. Kiekvienas toks pasmerktasis gauna ir teismo sprendimą. Sprendimas, žinoma, atsiunčiamas slaptai. Toks keršytojų teismo sprendimas būna visai panašus į viešojo teismo mirties sprendimą, tesiskiria tik tuo, kad pranešime nuteistajam būna pažymėta, jog mirties bausmė bus įvykdyta pasitaikiusia proga. Vien Šanchajuje pastarosiomis dienomis buvo tos organizacijos nužudyta per 50 žmonių, vien kinų. Pastaruoju laiku beveik kasdien randame laikraščiuose žinių apie tokius nužudymus.

Antai praėjusią savaitę viduryje dienos buvo Šanchajaus gatvėje nušautas vienas kinas teisėjas ir vienas kinas detektyvas, tarnavę japonams. Taip pat praėjusį šeštadienį buvo **nužudytas buvęs Kinijos ambasadorius Paryžiuje Čen-Lo už tai, kad jis buvo sutikęs būti japonų sudarytosios Kinijos vyriausybės užsienių reikalų ministru. Jo nužudymas įvyko tikrai dramatinėmis aplinkybėmis.**

Čen-Lo „Rausvojo kardo" organizacijos buvo pasmerktas mirti jau prieš kurį laiką. Gavęs mirties sprendimą, jis visą laiką ypatingai saugojosi. Jį nuolat saugojo ir visur lydėjo stiprios sargybos. Praėjusį šeštadienį jis atvažiavo į Šanchajų visiškai slaptai. Sustojo pas gerą savo bičiulį. Vakare to bičiulio bute buvo suruoštos vaišės. Svečiams esant gerai įsismaginus, staiga atvyko į vaišes 20 kaukėtų kinų, visi su revolveriais rankose, visi kartu iššovė į ministrą Čen-Lo, kuris bematant krito negyvas paplūsdamas kraujuje. Užpuolikai taip greitai paspruko, kad tarptautinei policijai — tas nužudymas įvyko tarptautiniame kvartale — nepavyko pastebėti nė jų pėdsakų. Policija po nužudymo rado ir nužudytojo ministro Čen-Lo asmens sargybą tose pat patalpose, viso net dvyliką vyrų, kurie buvo su dar keliais tų namų tarnais surišti, su užkimštomis burnomis ir suguldyti viename nuošaliame kambaryje. Įdomu, kad Čen-Lo žudikai nė pirštu nepalietė nė vieno kito tų vaišių dalyvio.

Praėjusį sekmadienį svarbiausioje Šanchajaus gatvėje buvo užpulti trys japonai — du vyrai ir moteris. Jie išėjo iš vieno kinų restorano ir buvo belipą į automobilį. Staiga pasipylė į juos revolverių šūviai. Visi trys buvo sužeisti. Tai buvo pirmas atsitikimas, kad tuo būdu buvo užpulti japonai. Iki tol „Rausvasis kardas" tikrų japonų nebuvo nė vieno nuteisęs nei nužudęs. Ir šių japonų užpuolikams pavyko pabėgti.

Liūtai įprato ėsti žuvis

Ilgai užsitęsęs japonų karas Kinijoje liūdnai atsiliepė net Japonijos zoologijos sodų žvėrims. Ir jie jau nebegauna mėgiamos mėsos. Pvz., Tokio miesto Ueno zoologijos sodo du liūtus vietoje arklienos kurį laiką maitinta triušiena, tačiau ir ši mėsa pasirodė per brangi. Pagaliau imta liūtus maitinti jūrų žuvimis. To gero japonai turi į valias, todėl jis ir nebrangus. Kaip pirmą kartą atnešė liūtams į narvą žuvų, abu liūtai supykę nusigrįžo nuo tokio maisto. Tačiau badas ilgainiui privertė juos ėsti ir **žuvis**. Dabar jie jas ėdą visai noriai.

Kogos zoologijos sodo direktorius nori įpratinti ėsti žuvis taip pat leopardus, tigrus ir kitus plėšriuosius žvėris. Tiesa, Didžiojo karo metu dėl atitinkamo maisto stokos plėšrieji zoologijos sodų žvėrys būdavo sterilizuojami, kad nereiktų jiems tiek daug maisto. Tačiau, kaip rašo užsienio spauda, žuviena plėšrieji žvėrys maitinami zoologijos sodų istorijoje tik pirmą kartą.

377 vaikų tėvas

Tabascu mieste, Meksikoje, šiomis dienomis buvo palaidotas buvęs gubernatorius Policarpio Valenzuela. Jis ypatingai pagarsėjo tuo, kad yra turėjęs daugiausia visoje Amerikoje, o greičiausiai, ir visame pasaulyje vaikų. Jaunas būdamas jis yra buvęs paprastu amatininku ir kovbojum. Vėliau įsitraukė į politiką ir tiek išpopuliarėjo, kad pagaliau tapo Tabascu valstybės gubernatoriumi prezidentui Diazei valdant. Būdamas gubernatoriumi varė nepaprastai plačią prekybą miškais ir tapo multimilijonieriumi.

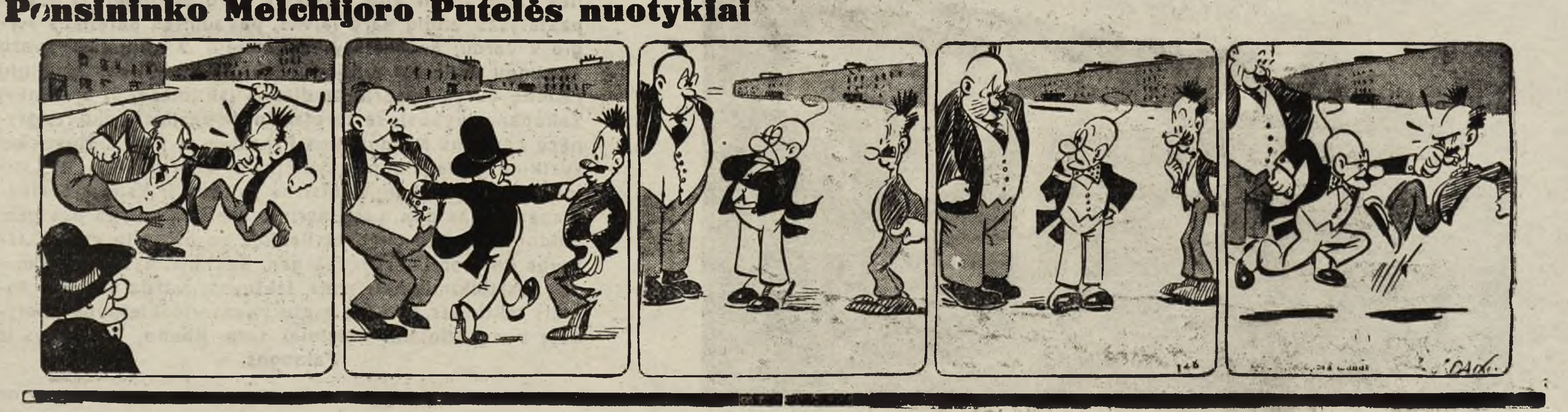
Sulaukęs 80 metų amžiaus sunkiai susirgo. Besiartinant mirčiai ėmė jam labai prikaišioti sąžinė. Mat, jaunas būdamas labai palaidai gyveno. Nutarė bent mirdamas atsiteisti už jaunystės nusidėjimus. Įdėjo į laikraščius didžiulius skelbimus, kviesdamas pas save visus savo vaikus — net ir tuos, kurių ir pats niekad nebuvo matęs. Nutarė lygiomis padalinti jiems visiems milžinišką savo palikimą. Atsiliepdami į laikraščių skelbimus prie jo mirties patalo susirinko net 377 jo vaikai, visi jau suaugę — vyrai ir moterys.

Kai pienas pačiam ūkininkui 42 kartus brangesnis

Ne vienas mieste gyvenąs mūsų šviesuolis, įsigijęs kaime ūkį, skundžiasi, kad savo ūkyje pasigaminti maisto produktai atsieiną daug brangiau, negu mieste perkami. Prahos „Večerni České Slovo" pateikė panašų įdomų atsitikimą **iš mirusiojo popiežiaus Pijaus XI gyvenimo.**

Pijus XI prieš išrenkant popiežiumi nepaprastai mėgęs žemės ūkį. To savo pamėgimo jis neišsižadėjęs, kaip vienintelio iš visų žemiškųjų pomėgių (pav., kaip kalnų sporto), ir tapęs katalikų bažnyčios galva. Savo vasarvietėje Castelgandolfe jis buvo įsteigęs pavyzdingą žemės ūkį su visais moderniausiais technikos įrengimais. Tas popiežiaus ūkis kartais būdavo parodomas ir aukštiems jo svečiams. Kartą kardinolas C., pasižymįs sąmojumi, vedžiojęs po tą popiežiaus ūkį tokius svečius. Kardinolas C. pats esąs ūkininko sūnus, todėl ir aukštiesiems svečiams išrodęs ir paaiškinęs viską, kas ir kaip šiame ūkyje dirbama. Aprodęs visus elektrinius ir mechaninius ūkio prietaisus ir įrengimus. Paaiškinęs, kiek atsieina visame ūkyje suvartojama elektros energija, kiek išmokama ūkio darbininkams ir tarnautojams algų, kiek išleidžiama įvairiems remontams, ir gale pridūręs: „Tuo būdu Jo Šventenybei savo paties ūkio pieno litras, už kurį visur kitur mokama po 90 centesimų, atsieina po 38 liras". Vadinasi, daugiau kaip 42 kartus brangiau...

Pensininko Melchijoro Putelės nuotykiai

Kai kurios pastabos apie tarybų rinkimus

Šiuo metu kai kur valsčių valdybos jau išrinktos, kitur renkamos, o dar kai kur rinkimų laukiama. Kadangi kai kuriose vietose prieš rinkimus ir rinkimų metu įvyko įvairių netikslumų ir panašiai, tai čia dar kartą norėtume priminti svarbesnius rinkimų dėsnius, kad rinkikai galėtų išvengti tų netikslumų ir žinotų, kaip reikia elgtis.

Valsčiaus tarybininkus, kaip žinome, renka valsčiaus rinkimų kolegijos, o šias sudaro seniūnijų tarybininkai, delegatai tų seniūnijų, kurios savo tarybų neturi ir visi saltyšiai ir jų pavaduotojai. Jie ir sudaro kandidatų sąrašus į valsčiaus tarybininkus. Kandiduoti turi teisę kiekvienas Lenkijos pilietis, kaip vyras, taip ir moteris, kuris turi 30 metus amžiaus, gyveno to valsčiaus ribose bent 1 metus ir turi teise rinkti į seimą. Kandidatų sąrašą gali sudaryti nemažiau kaip 10 valsčiaus kolegijos narių, o jeigu valsčius padalytas į apygardas, tai 5 nariai. Kandidatų sąraše turi būti įrašyta dvigubai daugiau pavardžių, negu reikia išrinkti tarybininkų. (Kiek tarybininkų reikia išrinkti apygardoje, o jeigu valsčius į apygardas nepadalytas, tai visame valsčiuje, turi būti nurodyta pranešime, kuri vaitas per saltyšių nevėliau kaip 6 dienas prieš rinkimus turi prisiųsti kiekvienam rinkikui). Sąraše turi būti aiškiai pažymėta kiekvieno kandiduojančio vardas, pavardė, amžius, tėvų vardai ir adresas. Be to, kandiduojantis turi duoti raštu ar žodžiu (geriausia raštu, iš anksto paruoštu) sutikimą, kad sutinka kandiduoti į valsčiaus tarybininkus ir kad atitinka visus renkamiems statomus reikalavimus. Kadangi rinkikams — seniūnijų tarybininkams rinkimų data turi būti pranešta nevėliau kaip 6 dienas prieš rinkimus, todėl kandidatų sąrašus ir jų sutikimus reikia sudaryti ir paruošt iš anksto. Sąrašams įteikti duodama nemažiau kaip 1 valanda laiko. Todėl paskirtą valandą jau reikia turėti tinkamai paruoštus kandidatų sąrašus ir sutikimus. Įteikiant sąrašą, reikia atsivesti ir tuos seniūnijų tarybininkus, kurie tą sąrašą išstatė, nes rinkimų komisija gali pareikalauti patikrinti jų parašus. Kandiduojantys į valsčiaus tarybininkus tuo metu atvykti į rinkimų komisijos buveinę neturi reikalo. Jeigu tikrinant parašus kurio norš sąrašą išstačiusio ir po juo pasirašusio tuo metu komisijos buveinėje nebūtų, tai jo parašo komisija galėtų neužskaityti. Šiuo atveju, jeigu po sąrašu pasirašė tik 10 (kai seniūnija nepadalyta į apygardas) arba 5 (kai padalyta į apygardas) seniūnijų tarybininkai, bent vieno parašo neužskaičius, žūsta visas sąrašas, nes tada trūksta įstatyme numatyto parašų skaičiaus.

Dėl to po sąrašu reikėtų pasirašyti didesniam skaičiui, o geriausia, tai visiems pasirašiusiems reikia atvykti tą valandą, kaip bus įteikiamas sąrašas. Jeigu paskirtą valandą komisijos pirmininkas į komisijos buveinę neatvyksta ir dėl to vėliau nenori priimti sąrašų, tai toks pasielgimas skaitomas netei sėtas ir todėl rinkimai gali būti panaikinti. Sąrašus priimdinėti pirmininkas privalo netrumpiau kaip per 1 valandą. Per tą valandą gali tikrinti ir parašus. Balsuojant, kiekvienas ant kortelės užrašo tik tiek pavardžių, kiek tame valsčiuje turi būti išrinkta tarybininkų, nors sąraše esti surašyta du kartus daugiau pavardžių. Be to, korčiukėje nereikia žymėti, kuriuos renkama tarybininkais, o kuriuos šių pavaduotojais. Tie, kurie gaus daugiausia balsų, bus valsčiaus tarybininkai, o kiti, gavę balsų mažiau, jų pavaduotojai.

J.

Pirmasis Vilniaus sportininkų leidinys

(Pabaiga).

Zienčikaitė, pasiekusi 1,40 mtr. Abi vilnietės būtų atsivežusios po medalį. Blogiausiu atveju po bronzinį medalį. Kodėl jos nevyko į T. O., žurnalo puslapiai nesako. Tyli žurnalo puslapiai ir dėl dalyvavimo T. O. poros vilniečių ex-lietuvių. Parvykę iš T. O. šie piliečiai nenustojo buvę ex lietuviais. O jų nuotraukos po pusės metų žurnale vis tik dedamos. O gal žavi jų lietuviškos pavardės? Bertulaičio pavardė taip pat lietuviška.

Mūsų sportininkų priešolimpinės stovyklos šūkis—„Mes savo padarysim "skamba kažkaip nelietuviškai, yra bespalvis, labai primena tūlą šliagerį. Pagaliau, ar dvisavaitinė stovykla negalėjo išsiversti be šūkio? Kam tas snobizmas?

Šiaip jau kai kuriuos žurnalo turinio trūkumus gelbsti gausios, puikios iliustracijos, taip, kad bendras įspūdis susidaro teigiamas.

Žurnalo red. Pr. Žižmaras yra gyvas, energingas sporto srities veikėjas. Jei ne jis, tai, kažin ar vilniečiai būtų dalyvavę T. Olimpijadoje. Taip pat kažin, ar kas kitas išdrįstų mūsų sąlygose išleisti sporto žurnalą.

P. Kunavičius.

Red. Pastaba.

Dedame šią recenziją nieko netaisę ir autoriaus mintims visiškai pritariame. Norime tik padaryti vieną nedidelę pastabą. Žurnalo paskutiniame puslapyje figuruoja redaktoriaus vardas ir pavardė, o 33-čio puslapio paskutinės špaltos paskutiniai skyriai paskirti redaktoriaus reklamai. Blogai, kai žmonės perdaug kuklūs, bet negerai ir kai nevykusiai reklamuojasi. Kai skaitai apie redaktorių, kad jo „Akyse glūdi kažkokia neišsemiama ir nebesuprantama jėga, prieš kurią turi nusilenkti, išsitempti nejudoma forma ir pasiduoti jo valiai... Eiti ten, kur įsakys, ar lieps", tai iš tikro atrodo nei šis, nei tas.

Jei to straipsnio autorus iš tikro buvo pagautas tokios ekstazės, tai ar nereikėjo paieškoti tam leidiniui kito redaktoriaus. Tada ir reklama neatrodytų tokia nevykusi.

Paskutinė byla Lydoje

(Žiūr. „Aido" 25 (107) Nr.

Po trumputės pertraukos liudijo *Stasiūnas Aleksandras*. Jis papasakojo, kad V. Č. buvo mokytoja iki 1931 m., kad po mokyklos uždarymo gyvendavusi iš korepeticijų, o pastaruoju laiku prižiūri vietos kooperatyvą.

— Ar V. Č. nėra kun. Čibiro giminaitė? — staiga paklausė atsistojęs Kviatkovskis.

— Nežinau gerai.

V. Č. paaiškino teismui, kad kun. Čibiras esąs jos dėdė. P. Kviatkovskis tuo pasitenkinęs vėl atsisėdo.

Bruzgelevičius Adomas, ilgametis šv. Kazimiero draugijos pirmininkas, neneigė, kad V. Č. dalyvavusi draugijos narių susirinkimuose ir laikiusi porą paskaitų apie girtuokliavimo kenksmingumą ir pomidorų auginimo naudingumą.

— O kas laikė visas kitas paskaitas? - susiįdomavo prokuroras.

— Aš pats.

— Taip! O koks tamstos išsilavinimas?

— Baigiau vidurinę mokyklą.

— Ir atestatą turi?

— Turiu.

— Kuomet baigei?

— Prieš karą?

— Ir kodėl likai sodžiuje?

— Užėjo karas, negalima buvo pajudėti iš namų, taip ir likau.

— Ir ūkininkauji?

— Ūkininkauju.

— Kitokio darbo nepasiieškojai?

— Aleknavičius buvo pasiūlęs pas jį tarnauti, bet aš nesutikau, tokio darbo dirbti nemoku.

Šie Bruzgelevičiaus žodžiai praskambėjo ne visų pastebėti.

Budzeikai Ignui prisėjo antrą kartą pavartalioti tą mažutį iš 7 knygpalaikių, beveik brošiurėlių, pundelį ir parodyti, kurios iš tų knygų esančios „Ryto".

— O iš kur „Rytas" gaudavęs knygas? — paklausė advokatas.

— Per Latviją iš Lietuvos ir iš Vilniaus knygynų.

— Papasakok tamsta, kokia buvusi tvarka gaunant knygas iš Kauno, — paragino advokatas.

— Kauno knygynai siųsdavo knygas į Vilnių per Latviją. Kai knygos ateidavo Vilniun, jų muitinė tol neišduodavo, kol jas apžiūrėdavo storastijos cenzorius.

— Tai šitos knygos cenzūruotos ir, tamstos nuomone, legalios?

— Taip.

Čia vėl atsiliepė p. Kviatkovskis.

— O kuomet buvo prašyta storastijos leisti „Rytui" laikyti skaityklą? — skubiai paklausė jis.

— Nebeatmenu.

— 1937 m. prieš pat „Ryto" uždarymą. „Ryto" skaitykla buvo nelegali, vadinas, ir visos ir jos paimtos knygos nelegalios...

— Tai bereikšmis aiškinimas,— nutraukė pirmininkas,—neturįs nieko bendra su šia byla.

Stepaninovos Glafiros parodymai identiški su Stasiūno parodymais. Jos tardymo metu vėl įsikišo p. Kviatkovskis.

— Ar tamsta gali pasakyti, kokie žmonės buvo apsilankę pas V. Čibiraitę 1937 m.?

— Aš jų nepažįstu, vieną vadino Antek varšavski, nes Varšuvoje mokėsi. Aha, atmenu, šitaip buvo. Aš atėjau į kooperatyvą ir radau policininkus beligitimuojančius tris jaunuolius. V. Č. priėjusi ir sako: „Gal tamstą čia Dievas atvedė šiuo metu. Kad ne tamsta, būčiau susilaukiusi protokolo už nelegalų susirinkimą". Paskui tie jaunuoliai dviračiais išvažiavo, ir nieko nebuvo.

P. Kviatkovskio parodymai nieku ypatingu nepasižymėjo, gal buvo kiek agresingesni už kitų policijos tarnautojų parodymus.

— Veikėja, aukštasis teisme, veikėja, — kalbėjo priėjęs prie teismo arčiau. — Kad ji veikėja, jau galima spręsti ir iš to, jog čia salėje sėdi žymūs lietuvių veikėjai iš Vilniaus, jog ji turinti dėdę — didelį veikėją — kun. Čibirą.

— Tamsta įvertink tik jos veikimą, — sulaiko pirmininkas įsikalbėjusį žinovą.

— Jos knygos nelegalios, knygos paimtos iš nelegalios skaityklos, ji rinkusi žinias apie krašto būklę neva kraštotyros reikalu. Konspiratyvūs susirinkimus darydavusi miške, juose dalyvavo kun. Pukėnas, studentas Valentukevičius, per vieną tokį susirinkimą buvo laukiamas kažkoks asmuo iš Berlyno su nemažais pinigais. Ji rašydavusi korespondencijas į „Vilniaus Rytojų", tokį nepalankų Lenkijos valstybei laikraštį.

— Tamsta nesilaikai kaltinamojo akto ir čia girdėto tardymo rėmų,—vėl padarė pastabą pirmininkas. — Aš prašyčiau konkrečiau apibūdinti V. Č. veikimą.

— Ji rodydavusi valstybei ir lenkams nepalankumą, žmones nustatydavusi taip pat valstybės atžvilgiu nepalankiai, apie tai geriausiai sako faktas, kad esąs salėje liudytojas, pabaigęs lenkų gimnaziją, gerokai primiršo lenkų kalbą.

Pirmininkas ir advokatui leidžia paklausinėti žinovą.

— Tamsta, jei neklystu, esi universiteto studentas ir studijuoji teisę. Ar tiesa?—metė jis kažkokiu keistu tonu klausimą.

— Taip, tiesa.

— Ačiū, daugiau man nieko nereikia.

Prokuroras pasitenkino vienu žodeliu: „Palaikau".

Advokatas *M. Kovalskis* prašo teismą neimti domėn p. Kviatkovskio parodymų, kurie esą persunkti ta nuotaika, kada buvo kalbama apie „peraugimus" lietuvių gyvenime. Aleknavičius savo parodymuose neskiria tikrųjų faktų nuo įsivaizduojamųjų. Jis negali konkrečiai nurodyti nė vieno V. Č. veiksmo, už kurį reikėtų ji bausti. Knygas esą ėmę, skaitę, susirinkimai buvę, agitacija buvusi, bet kas knygas buvo ėmęs, kurias buvo skaitęs, kiek žmonių buvę susirinkimuose, kas juose buvo kalbama, — jis nesugeba nurodyti, neatsivedė teisman nė vietos policijos atstovų. Jis, kaip kryžiuotis, žino, kad esama kažkur valstybės priešų, kad reikia juos gaudyti ir naikinti, bet nesugeba jų surasti. Miknausko parodymai beveik niekuo nesiskiria nuo Aleknavičiaus parodymų ir Kviatkovskio paaiškinimų: visur bendrojo pabūdžio posakiai, niekur apčiuopiamojo fakto. Tai kaip čia galima kalbėti apie tai, kad V. Č. kėsinosi atplėšti valstybės dalį, — sako gynėjas. Ir už priešvalstybinio turinio knygų laikymą, jų dalinimą ir raginimą skaityti negalima V. Č. kaltinti. Policija užtiko pas ją 7 knygas, kitos kelios gulėjo užkrosnyje, apdulkėjusios, apipešiotos. Jis prašo V. Č. išteisinti.

Ir V. Č. paskutiniame žody prašė išteisinti.

Teismas ją išteisino. Motyvuose pasakė, kad Miknausko ir Aleknavičiaus parodymai paremti žiniomis, gautomis iš informatorių, kurių pranešimų negalima nei patikrinti, nei įvertinti.

V. Č. apspinta jos pažįstamieji ir šiaip žmonės. Sveikina ją ir jos gynėją p. M. Kovalskį.

Išeiname į teismo koridorių ir vėl sustojame. Nesinori tikėti, kad tai būtų tikrovė. Iš teismo išeina nusišypsoję teisėjai ir prokuroras.

— Keistas tas p. Kviatkovskis, — dalinasi su kitais savo pastabomis p. I. B. — Kalba apie „Ryto" skaityklą, kai tuo tarpu jos niekuomet „Rytas" Vilniuje neturėjo. Turėjo, tiesa, nemažą knygų rinkinį, bet tai buvo greičiau knygų skirstymo punktas, tik jau ne skaitykla. Nejaugi jis neskiria šių dalykų?

— Taigi, ir aš norėjau pasakyti, kad jis baisiai keistas žmogus, — pritaria V. Č. — Jis tur būt susapnavo kažkokias konspiracijas miškuose. Buvo viena jaunimo gegužinė, bet su storastijos leidimu. O jau apie studentą Valentukevičių aš, kaip gyva, niekuomet negirdėjau, tokio tur būt ir universitete visai nėra. Ir iš kur jis surado tokį Berlyno keistuolį, kuris miškuose pinigus dalintų? Ar tik nebus jis iš p. Beuermano arsenalo?

Koridorius iš lėto tuštėja. Visi skirstosi kas sau. Didesnė grupė slenka gatve, garsiai snekučiuodami.

V. B.

KORESPONDENCIJOS

Ašmenos apskr.

Dieveniškis. *Išrinkta valsčiaus taryba.* S. m. vasario 18 dieną valsčiaus patalpose įvyko Dieveniškio valsčiaus tarybos rinkimai. Dieveniškio valsčiuje yra dvylika seniūnijų. Valsčiaus valdyba patarė, kad kiekviena seniūnija išrinktų po du atstovu ir pristatytų rinkimų komisijai. Visos seniūnijos tai atliko. Valsčiaus valdybai tie kandidatai turbūt nepatiko, nes paruošė visai kitą atskirą lapą. Įvyko rinkimai. Į rinkimus atvažiavo Ašmenos apskrities savivaldybės inspektorius Jonas Stankevičius. Rinkimuose dalyvavo 200 tarybininkų (iš viso yra 250). Valsčiaus sąrašas jau buvo paruoštas, į kurį įėjo 19 lenkų ir vienas lietuvis (16 asmenų žemdirbiai, 1 frizeris, vienas krautuvininkas, vienas mokytojas ir vienas žydas). Daugumas buvo nepatenkinti šiuo sąrašu ir norėjo įteikti antrą sąrašą, bet laiko buvo per maža, nes davė tiktai vieną valandą laiko. Išrinktais paskelbti valsčiaus sąrašo kandidatai.

Dieveniškio seniūnijoje tarybininku yra išrinktas susipratęs lietuvis Jonas Kakarieka. Valsčiaus tarybos rinkimų dieną buvo atėjęs pas J. Kakarieką Dieveniškio policijos policininkas Vaitas ir pasakė, kad policijos komendantas Burkacki kviečiąs jį tą pačią dieną policijos posterunkan. Kakarieka nuėjo. Komendantas paprašė palaukti, sakydamas, kad nėra to policininko (Požusinskio), kuris veda jo bylą. Laukė vieną valandą, laukė antrą valandą, bet policininko nėra. Nekantraudamas J. Kakarieka pasakė, kad jis eisiąs paieškoti pats. Komendantas liepė paieškoti policininkui. Policininkas nuėjo ieškoti ir ieškojo iki 12 valandos. Atėjęs balsiai komendantui pasakė, kad to policininko nebėra. Tuomet komendantas balsiai pasakė policininkui, kad žmogaus taip ilgai negalima laikyti. Paėmęs popierį, pradėjo kvosti. Paklausė, ar nematęs, kaip ketvirtadienį vasario 16 dieną vienas pilietis reikalavo pas žydą papierosų ir ar buvęs vasario 16 dieną Lietuvos Nepriklausomybės šventės pamaldose ir ar giedojęs lietuvių tautos himną.

Kakarieka paklausė ar jis nesąs užlaikytas tam, kad jis (Kakarieka) negalėtų dalyvauti valsčiaus tarybos rinkimuose. Komentantas padavė jam ranką ir paleido namo. Rinkimai įvyko be jo.

Š. m. vasario 19—20 dieną pasibaigė Lydos tremtiniams trėmimo terminas. Į Dieveniškes sugrįžo Elena Liutkevičiūtė-Duksienė, Kazys Duksa ir Rožė Žydelienė.

Vasario 20 dieną Dieveniškio miestelio vaikai suruošė šeimyninį vakarėlį, į kurį pakvietė buvusius tremtinius: Eleną Liutkevičiūtę-Duksienę, Kazį Duksą ir Dieveniškio kleboną kun. Jurgį Januševičių. Vaikai, pasipuošę tautiniais drabužiais, padainavo keletą naujų lietuviškų dainų, kurios buvo giedamos pirmą kartą, padeklamavo eilučių ir pašoko naujų, nematytų tautinių šokių: blezdingėlę, kubilą ir kaminkrėtį.

Vasario 21 dieną išvažiavo Kaunan Dieveniškio parapijos klebonas kun. J. Januševičius. Pasiliko vien mokyklų prefektas kun. Zamen. Vasario 26 dieną (sekmadienį) kun. Zamen pakeitė bažnyčioje tvarką. Kun. Januševičius pamaldas laikė tokia tvarka: prieš pamaldas lenkiškai evangelija ir pamokslas, po pamaldų evangelija ir pamokslas lietuviškai. Dabar, kun. Januševičiui išvažiavus, kun. Zamen sutvarkė kitaip. Mišių pertraukoje paskaitė lietuviškai ir lenkiškai evangelijas ir pasakė ilgą lenkišką pamokslą. Po pamaldų lietuviai sustoję laukė, kada kun. Zamen pasakys pamokslą lietuviškai, bet nesulaukė. Negalėdami sulaukti, pagiedojo keletą lietuviškų giesmių ir išsiskirstė.

Jeigu kun. Zamen taip darys ir toliau, tai lietuviai ketina daryti žygius kur kitur. Jie yra įsitikinę, kad ligšiolinės tvarkos bažnyčioje kun.' Zamen neturi teisės pakeisti.

Vietinis.

Gardino apskr.

Marcinkonys. *Ir čia buvo paminėta Vasario 16-toji diena.* Marcinkonių jaunimas Vasario 16 tąją dieną paminėjo susirinkęs parapijos name. Buvo skaityta tai dienai pritaikintos paskaitos, deklamuota eilės ir baigta tautos himnu.

„Viln. Žodžio" 8 (341) Nr. taip pat buvo rašyta apie šį minėjimą. Deja, jo korespondentas p. Marc. viską nušvietė tamsiai. Pasak jo, šiais metais ir vyresnieji ketinę prisidėti, žadėję nors pamaldose dalyvauti, bet jiems nepavykę, nes tą dieną vietos klebonas kun. Butkevičius buvo kažkur dingęs, pasauliečiai inteligentai taip pat nedalyvavę. Korespondentas pažymi, kad tai visiems labai keistai atrodę. Ryšium su tuo norėtusi štai kas pasakyti:

Netiesa, kad kun. Butkevičius tą dieną kažkaur buvo dingęs, bet tiesa, kad tą dieną svarbių reikalų verčiamas buvo išvažiavęs į Vilnių ir ten dalyvavo lietuvių rengtose tautos šventės minėjimo iškilmėse.

Netiesa, kad kun. Butkevičiaus išvykimas visiems atrodęs keistu dalyku, bet tiesa, kad tokiu p. Marc. reagavimu „Viln. Žodyje" prieš daug Marcinkonių parapijai nusipelnijusį kun. Butkevičių daugumas parapijiečių yra nepatenkinti.

Dėl pasauliečių inteligentų nebuvimo reikėtų tik tiek pažymėti: Gaila, kad kores. p. Marc. neišvardijo, kiek Marcinkonyse yra lietuvių inteligentų ir kokie jie yra. Matyti, nedrįso. Man tai žinomi yra tik tokie kaimo lietuviai inteligentai, be kurių neapseina, galima sakyti, joks lietuviškas tautinis darbas. Tad ir šiuo atveju p. Marc. neturėjo teisės daryti jiems priekaištų.

Taip pat be reikalo p. Marc. savo korespondencijoje pamėgino Marcinkonių jaunimą skirstyti pažiūrų atžvilgiu. Tiesa, vietos jaunimo pažiūros gal ir kitokios yra, negu p. Marc., bet tai dar nereiškia, kad jis savo tarpe būtų nevieningas ir negalėtų rasti bendros nuomonės.

Jaunutis.

KRONIKA

Pirmininko K. Stašio byla Apeliacijos Teisme

Kovo 3 dieną Vilniaus Apeliacijos Teisme bus svarstoma buv. Laikinojo, o vėliau Tautinio Vilniaus Lietuvių Komiteto pirmininko Konstantino Stašio byla.

Kaip atmename, 1937 metų lapkričio mėnesį pirm. K. Stašys Vilniaus Apygardos Teismo buvo nuteistas už devizinius nusikaltimus vienerių metų kalėjimu ir 10.000 piniginės baudos. Be to, už išleidimą jo iš kalėjimo, kur buvo laikytas iki teismo 4 mėnesius, iš jo paimta kaucijos 10.0C0 auksinų.

Dabar kovo 3 dieną Vilniaus Apeliacijos Teismas svarstys pirm. K. Stašio 1937 metų lapkričio mėnesį įteiktą dėl Apygardos Teismo sprendimo apeliacinį skundą.

Dėl Lietuvių Mokslo Draugijos skolų

Tenka sužinoti, kad vasario 28 dieną į Vilniaus Vaivadijos įstaigą buvo pakviesti kai kurie naujai įsteigtos Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugijos valdybos nariai, būtent: pirmininkas A. Juškevičius, inž. M. Kraužlys ir V. Žilėnas. Vai vadijos visuomeninio ir politinio skyriaus viršininkas p. Jasinskis su savo valdininkais jiems aiškino, kiek kuratorių valdymo metu Lietuvių Mokslo Draugijos sąskaiton susirinko skolų ir kaip jos turėtų būti naujos Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugijos išlygintos, perimant anos draugijos turtą.

Lietuvių Mokslo Draugija jau likviduojama

Uždarytosios Lietuvių Mokslo Draugijos valdinis kuratorius Prokopčuk vasario 28 dieną atsiuntė paskutiniam šios Draugijos pirmininkui kun. dr. A. Viskantui oficialų raštą, kuriuo praneša, kad šių metų vasario 17 dieną Vilniaus Vaivada esąs nutaręs uždarytą Lietuvių Mokslo Draugiją likviduoti ir jos turtą perduoti naujai įsteigtai Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugijai.

Kartu p. Prokopčuk savo rašte pažymi, kad dabar jis jau esąs Lietuvių Mokslo Draugijos likvidatorius.

Teismas patvirtino „Aido" konfiskavimą

Vilniaus Miesto Storastijos sprendimu buvo sukonfiskuotas „Aido" 14 (96) Nr. už kronikos žinelę iš „Teismo salės". „Aido" vyriausias redaktorius, leidėjas ir kronikos skyriaus redaktorius, pasiremdami naujuoju spaudos dekretu, visi trys buvo nusiuntę Miesto Storastijai raštu bendrą paaiškinimą, kokiomis aplinkybėmis ta žinelė buvo įdėta, ir prašė konfiskavimą panaikinti.

Miesto Storastija to prašymo nepatenkino.

Dabar „Aido" vyriausias redaktorius, kronikos redaktorius ir laikraščio leidėjas visi trys gavo atskirus Vilniaus Apygardos Teismo pranešimus, kad jų bendras prašymas esąs nepatenkintas ir Vilniaus Miesto Storastijos sprendimas dėl konfiskavimo patvirtintas.

Konfiskavimą patvirtinus, dabar, atrodo, bus sudaroma teismo byla.

Vaidinimai

Vilniaus Lietuvių Meno ir Literatūros Dr-ja Vytauto D. gimnazijos salėje ruošia du vaidinimus:

1) Šio mėn. 3 dieną (penktadienį) bus suvaidinta V. Čepulytės ir M. Krinickaitės 3 veiksmų komedija *„Išmakė"*. Režisuoja M. Krinickaitė.

Pradžia lygiai 19 val.

2) Šio mėn. 5 d. (sekmadienį) bus vaidinama Ostrovskio 4 veiksmų komedija *„Pelninga vieta"*. Režisuoja p. A. Krutulys.

Pradžia 19 val.

Išėjo du žurnalai

Vasario 27 d. Vilniuje išėjo iš spaudos jaunimui skiriamas vienkartinis žurnalas „Laiko Žodis", kuris gausiai iliustruotas ir turi daug medžiagos, apibūdinančios Lietuvos literatūrą. Žurnalą išleido Romualdas Bagdanavičius.

Tą pačią dieną taip pat pasirodė išėjęs iš spaudos Vilniaus lietuvių mėnesinis iliustruotas kultūros žurnalas „Lietuviškas Baras" Nr. 2 (32).

Iš mūsų studentų gyvenimo

Šiomis dienomis įvyko Vilniaus Lietuvių Studentų Sąjungos mergaičių ir vyrų visuomenininkų sekcijų narių metiniai susirinkimai, kuriuose išrinkti naujos sekcijų valdybos.

Mergaičių sekcijos valdybon išrinkta: Elena Steponynaitė (pirmininkė) Stefanija Tirilytė (vicepirm.), Pranė Stukėnaitė (knygininkė) ir Nastė Mileišytė (sekretorė).

Visuomenininkų sekcijos valdybon išrinkta: Juozas Spėčius, Adolfas Sabaitis ir Viktoras Maldžiūnas.

Bus rengiami Kauno dainininkų koncertai

Iš tikrų šaltinių teko sužinoti, kad kovo mėnesio viduryje atvažiuosią į Vilnių koncertuoti dvi žymios Kauno valstybės operos meninės jėgos: Vincė Jonuškaitė-Zaunienė ir Viktoras Mažeika. Jų dainavimo koncertai numatyta surengti Vilniuje, Švenčionyse, Gardine ir Varšuvoje.

Iš lietuvių amatininkų gyvenimo

Vasario 26 d. buvo Vilniaus lietuvių amatininkų skautų Mindaugo draugovės sueiga. Jos metu skautai suvaidino scenos vaizdelį, padeklamavo eilių, pasakė monologų, feljetonų ir kt.

Be to, tą pačią dieną buvo Lietuvių Amatininkų Draugijos dramos sekcijos susirinkimas. Pov. Semėnas skaitė paskaitą tema „Aktorius kaipo kūrėjas". Po to buvo diskusijos ir sekcijos valdybos rinkimai. Išrinkta K. Andriuškevičius, O. Miškinytė ir P. Semėnas.

Pirmininkas K. Stašys, kurio byla bus svarstoma kovo 3 d. Vilniaus Apeliacijos Teisme.

KARAS ISPANIJOJE

Anglija ir Prancūzija oficialiai pranešė Burgoso vyriausybei, kad jos pripažįstančios ją vienintele Ispanijos vyriausybe. Prancūzija pasižadėjo sugrąžinti gen. Franko vyriausybei ir visą turtą, kurį buvo išvežę Prancūzijon vyriausybininkai. Čia turima galvoje auksas, išvežtas iš Ispanijos valstybinio banko, ir šiaip didelės vertės meno dalykai.

Po šio įvykio prezidentas Azana išvyko iš Paryžiaus ir vasario 28 d. paskelbė, kad atsistatydina. Savo pranešime jis tarp kita pažymi, kad tolimesnis karas yra neįmanomas ir vyriausybininkų, iš tikrųjų, jau pralošta.

Madrido vyriausybė, girdėti, buvo susirinkusi į pasitarimą. Ką ji yra nutarusi, dar nepranešta. Prancūzai spėja, kad vyriausybininkai turėsią pasiduoti. Jie kitaip ir negali pasielgti. Visų ap leisti, jie jau negausią tokios paramos, kokią gaudavę anksčiau. Pažymėtina ir tai, kad Sov. Rusija atsisakė priimti vyriausybininkų emigrantus, pasitenkindama nedidele auka jų šelpimui. Gen. Miaha bene jau nevadovauja vyriausybininkų visuomenei ir rengiasi išvykti iš Ispanijos.

Visuose frontuose tyla.

Lietuva pripažino gen. Franko vyriausybę

Kauno dienraštis „Lietuvos Aidas" rašo: „Viename iš paskutinių posėdžių užsienių reikalų ministras pateikė Ministrų Tarybai paskutines informacijas apie pilietinio karo eigą Ispanijoje.

Iš patikimų šaltinių teko patirti, kad šia proga išryškėjo gilios simpatijos jausmai, kurių Lietuvoje iš seno esama ispanų tautai, o taip pat nuoširdi užuojauta dėl tų kančių, kurių teko ir dar ir tebetenka jai pakelti ryšium su pilietiniu karu.

Tenka konstatuoti, kad tautinė generolo Franko vyriausybė šiuo metu jau valdo labai didelę krašto dalį ir kad galutinis jos laimėjimas galės, atrodo, atnešti Ispanijai taiką ir grąžinti ispanų tautai normalias gyvenimo sąlygas.

Tarptautiniu požiūriu Lietuva, kaip ir kitos valstybės, yra suinteresuota, kad kuo greičiausiai išnyktų tas įvairių pavojų židinys, kuriuo buvo ir dar tebėra Ispanijos pilietinis karas".

Dabar lenkų spauda rašo, kad Lietuvos vyriausybė gen. Franko vyriausybę jau pripažinusi.

Palestinoje vėl bombos

Anglijos vyriausybė buvo paruošusi savo planą, kaip sutvarkyti Palestiną. Tačiau paskutiniu metu planas buvo žymiai pakeistas žydų nenaudai. Pagal naują planą norima paskirti kelis arabų ir žydų ministrus. (Pagal gyventojų skaičių: arabų Palestinoje yra 1 lijonas, o žydų 450 tūkstančių). Bet šie ministrai turėtų tik patariamąjį balsą, o Palestiną faktinai valdytų anglai.

Vėliau būtų paruošta Palestinos konstitucija, o dar vėliau būtų sumažintas žydų važiavimas į Palestiną, kad tuo būdu arabai turėtų daugumą, o žydų būtų mažuma.

Toksai plano pakeitimas sukėlė ant kojų viso pasaulio žydus, kurių spauda aliarmuoja, įrodinėdama, kad žydai jokiu būdu nepriims tokio plano ir toliau kovodami už Palestiną.

Tą pačią dieną, kai tik buvo sužinota apie naują Palestinos sutvarkymo planą, daugelyje vietų prasidėjo teroras. Nuo revolverių ir bombų tą dieną žuvo kelios dešimt arabų.

Vokietija pripažįsta, kad anglų ir prancūzų politika sutvirtėjo

Paryžiaus dienraštis „Temps" rašo, kad Vokietijoje didėja pasipiktinimas Amerikos taikos politika. Vokiečių laikraščiai vadina Ruzveltą „pasaulio priešu Nr. 1" ir kaltina jį „provokacijomis prieš ašies valstybes (Vokietija ir Italija) ir prieš antikominterninį paktą.

Dienraštis „Schlesische Landespost" rašo, kad dabartinė Ruzvelto politika plaukia iš šių dviejų galimumų: arba Amerikos prezidentas savo patarėjų žydų politikos yra taip įkaitintas, kad nemato, kur eina, arba jis šaltai apgalvojęs ruošia demokratijų „Kryžiaus karą prieš Vokietiją ir Italiją".

Nemažai puolamas taip pat ir senatorius Pitmanas.

Dancigo hitlerininkų dienraštis „Danziger Vorposten" rašo, kad didėjantis Amerikos prezidento aktingumas daro įtakos Europos Vakarų valstybėms ir „vis labiau sunkina tarptautinę situaciją". Jau vien tik Amerikos ambasadoriaus Londone pareiškimas, kad tik stipri Anglija gali tikėtis Amerikos paramos, pakeitė anglų politikos kursą.

Apskritai, visi vokiečių laikraščiai pripažįsta, kad prancūzų ir anglų užsienio politika sutvirtėjo, kad Paryžiuje Ruzvelto ir Amerikos senatorių kalbos sukėlė didelį pasitenkinimą". „Berliner Boersen Zeitung" savo Paryžiaus korespondento laiškus deda su tokia parašte: „Prancūzija naudojasi proga, Kapituliacijų era pasibaigė".

Redakcijos atsakymai

B. Viškeliui. (Prancūzijoje) Iki šių metų pabaigos reikės primokėti dešimts auksinų.

Maciukui. Atsiuntus kitam bendresnio pobūdžio korespondenciją ir ten tą patį suminėjus, jūsų atidėjome.

E. K. Panerięčiui. Matricą išsiuntėme. Pašto ženklų reikalas mums neaktualus. Laiško lauksime.

St. Saulėnui. Pranešimą apie tautos šventės minėjimą gavome. Bet jis nebus įdėtas, nes maža teturi konkrečių faktų.

N. Pivoriūnaitei. Eilėraštis atiduotas, kur nurodėte.

Voriškiui. Jeigu mokytojas iš tikrųjų tokiu būdu yra išgavęs tėvų parašus, galima būtų jį patraukti teismo atsakomybėn. Tik, žinoma, reikia turėti liudytojų.

AUKOS

Vytauto Didžiojo Gimnazijos neturtingiems mokiniams šelpti paaukojo:

Kun. K. Miknevičius (antrą kartą)	100 auks.
J. Uškevičius	10 „
J Subačius	20 „
Tallat. Kelpša	4 „

Vytauto Didžiojo Gimnazijos Tėvų komitetas visiems aukotojams taria nuoširdžią padėką.

Įvairu-įdomu

Pragaišeno vaiką veždami krikštan

Netoli Pinsko atsitiko keistas dalykas. Vienas ūkininkas rengė savo keturių savaičių kūdikio krikštynas. Nesigailėta ir šamarliako. Pašliojus, kūmai vežė kūdikį krikštan. Bet buvo taip nusigėrę, kad ir nepastebėjo, kaip atvažiavo bažnyčion be kūdikio. Pasirodo, kad jie tą kūdikį pakeliui buvo pragaišenę, ir tik kitas ūkininkas važiuodamas tuo pačiu keliu atsitiktinai rado kūdikį. Po dviejų dienų vėl buvo surengtos krikštynos, bet šiuo kart apsėjo be nuotykių.

40.500 tonų aukso

Berno universiteto profesorius Velteris ekonominiame žurnale parašė platų straipsnį apie didžiuosius aukso klodus, kurie jau iškasti ir kurie dar tebėra žemės gelmėse. Velterio statistikos duomenimis iki 1c70 metų viso buvo iškasta per 10.400 tonų aukso. Nuo 1870 iki 1900 metų iškasta 5.800 tonų. Aukso kiekius nepaprastai padidino naujų aukso klodų suradimas Afrikos Transvalyje ir Alaskoje.

Remdamasis Birdu ir kitais Pietų ašigalio tyrinėtojais Velteris sako, kad netrukus iškasta aukso kiekis nepaprastai padidėsiąs. Pietų ašigalio žemyne po storu amžinojo ledyno sluoksniu slepiasi neišmatuoti milžiniški aukso klodų plotai. Netrukus su naujais ledų tirpinimo aparatais ten bus nusikelta ir pradėtas auksingų plotų eksploatavimas. Tokia ekspedicija jau ruošiama ir netrukus išplauks į nežinomąsias sritis ieškoti aukso. Šiuo metu pasaulio valstybių bankų rūsiuose slepiama per 40.500 tonų aukso.

Per 3 metus nuo gripo mirė 20.000.000 žmonių

Ryšium su dabar įvairiose valstybėse paplitusiu gripu užsienio spauda iškelia tos ligos pavojingumą ir mirtingumą. Taip antai 1918—1921 m. nuo gripo visame pasaulyje mirė iki 20.000.000 žmonių, vadinasi 3 kartus daugiau nei per Did. karą. Ir po to gripas pareikalavo didelių aukų. Amerikos Jungtinėse Valstybėse nuo 1928 metų spalių mėn. iki 1929 metų kovo mėnesio sirgo 1 mil. 300.000 žmonių. 1933 metais per sausio ir vasario mėnesius nuo gripo ir jo pasekmių mirė 10.000 žmonių.

Šventasis musulmonų karas su japonais

Užsienio spaudos žiniomis, apie 300 milijonų musulmonų (mahometonų) Artimuosiuose Rytuose ir Indijoje pradėję visuotinį japonų prekių boikotą. To boikoto vaisiai tuojau buvę pajusti visuose stambiosiose rinkose Turkijoje, Irane, Afganistane ir Indijoje. Visų sakytų kraštų didžiuosiuose miestuose buvo plėšiamos japonų prekes pardavinėjančios krautuvės, o tos prekės buvo viešai deginamos gatvėse. Iš didžiųjų miestų tas sąjūdis greitai plečiasi ir provincijoje. Tą japonų prekių boikotą karštai kursto daug agitatorių. Nuolat daugėjančių demonstracijų metu vis energingiau reikalaujama paskelbti Žaliosios Pranašo vėliavos ženklu didįjį šventąjį karą su Japonija. Atskiros sakytų kraštų musulmonų organizacijos pasiuntė maršalui Čankaišekui atitinkamas telegramas tuo reikalu. Artimųjų Rytų musulmonų organizacijos taip pat pasiuntė Kinijos generaliniam štabui 100.000 dolerių čekį karo medžiagai pirkti. Įvairiuose miestuose musulmonai daro rinkliavas, kad galėtų netrukus pasiųsti kinų kariuomenės generaliniam štabui bent milijoną dolerių.

Katės be plaukų

Vienoje Vokietijos vietoje atsirado kačiukai, kurie jau turi 5 mėn. bet neturi nė vieno plauko. Menki plaukeliai buvo ir tie iškrito.

Atitinkami specialistai kačiukus ištyrę pripažino, kad jie yra visiškai sveiki ir nuplikimas nė dėl kokių negalavimų yra atsiradęs bet įgimtas dalykas. Jų nuomone, iš tų plikių kačiukų prasidės nauja kačių rūšys, kurios bus be plaukų.

Mažiausias smuikas pasaulyje

Vienas Breslavo muzikos įrankių dirbėjas neseniai padaręs patį mažiausią smuiką pasaulyje. Tas smuikiūkštis nėra ilgesnis už paprastą degtukų dėžutę, tačiau dėl nepaprastai gražaus skambėjimo yra labai vertinamas. Iki šiol laiko mažiausio smuiko rekordas priklausė kažkokiam amerikiečiui, kurio padarytas smuikas didelio susidomėjimo sukėlęs Paryžiaus pasaulinės parodos metu.

„AIDO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Wilno, ul. Dąbrowskiego 5—1. Telefonas 29-59. Administracija priima nuo 9 iki 13 ir nuo 16 iki 18

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsienyje — 3 doleriai. Atskiro numerio kaina 10 skatikų. Skelbimų kaina: tik ketvirtame puslapy — 20 skatikų už eilutę.

Wydawca-Leidėjas Liudvikas Cicėnas. Drukarnia-Spaustuvė „RUCH" Wilno, Tatarska 6. Telef. 21-83. Redaktor-Redaktorius Vincas Budrevičius